

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

5

LETO 2018
LETNIK LXXVII
ISSN 0350-4573

Razpis XXV. tabora mladih muharjev Osilnica 2018

Komisija pri UO RZS za delo z mladimi ribiči razpisuje **jubilejni, XXV. muharski tabor mladih ribičev Slovenije** in hkrati **peti Mednarodni tabor mladih muharjev**. Razpis velja za mladoletne člane ribičskih družin in nečlane, ki so rojeni v letih 2002 do vključno 2006.

Tabor bo v organizaciji **RD Kočevje od petka, 18., do vključno nedelje, 20. maja 2018**. Taborniki bodo bivali v Hotelu Kovač.

Pričakovani **prihod in namestitve udeležencev: petek do 16. ure**.

Vsaka prijaviteljica (ribiška družina ali območna zveza ribičskih družin) obvezno zagotovi in prijavi mentorja za tabornike iz svojega okolja. Mentor je lahko tudi eden od staršev otrok, udeležencev tabora. Na taboru so lahko prisotni tudi starši otrok, ki so udeleženi na taboru, vendar se morajo prijaviteljici organizatorju tabora, da jim zagotovi rezervacijo bivanja, ki pa je samoplačniška. Za vsake tri tabornike je obvezen en mentor.

Prijaviteljica prispeva za **mladoletnega člana** kotizacijo v znesku **80,00 €**, za **mentorja pa 100,00 €**. Starši otrok, ki niso člani nobene RD, prispevajo za **svojega otroka** kotizacijo v znesku **100,00 €**. Računovodstvo RZS bo na podlagi prispelih prijavi prijaviteljicam oz. staršem izstavilo račune, ki jih morajo poravnati pred začetkom tabora.

Vplačanih kotizacij RZS ne bo vračala. **Za prevoz udeležencev v Osilnico in nazaj poskrbijo prijaviteljice.**

Zborna mesto: Hotel Kovač, Osilnica

Potek prijavljanja:

do 20. 4.: RD, ZRD ali klub izbere mladoletne člane za udeležbo na taboru.

do 4. 5.: RD, ZRD ali klub prenese kandidate v razpisni seznam v programu Klen, ki bo odprt od 26. marca do 4. maja ali zasedbe prostih mest. Če prijaviteljica ne bo prijavi mentorja, se mora predhodno dogovoriti z eno od sosednjih RD za skupnega mentorja.

Otroke smejo prijaviteljice tudi starši otrok, ki so vključeni v eno od ribičskih družin, pa tudi tisti, katerih otroci niso člani nobene od RD. V takem primeru starši sami prijavijo tabornika na naslov RZS (p.p. 2974, 1001 Ljubljana).

do 11. 5.: Strokovna služba RZS pripravi pregled vseh udeležencev tabora (ločeno mladoletne člane in mentorje) po abecednem vrstnem redu RD in klubov, za katere so prijaviteljice nakazali kotizacijo.

Opozorilo: V primeru kakršnihkoli zdravstvenih težav otroka ali obvezne diete morajo starši napisati navodila za zdravljenje in jih oddati odgovornemu mentorju.

Lep pozdrav in dober prijem!

Predsednik komisije RZS
za delo z mladimi ribiči:
Marko LIPOVŽ, l. r.

Predsednik
Ribiške zveze Slovenije:
dr. Miroslav ŽABERL

Program aktivnosti na muharskem taboru

Petek, 18. maj

do 16. ure prihod udeležencev tabora v **Hotel KOVAČ, Sela 5 1337, Osilnica**, namestitve po sobah

izvajalec: mentorji in vodja tabora

16.00 – 16.30 odprtje in pozdravni govor udeležencem

izvajalec: vodja tabora

pozdrav predsednika RD Kočevje in predsednika RZS
predavanje in praktičen prikaz disciplin kasting, trening
tekmovanje v metu muhe v tarčo in muhe v daljavo na
igrišču hotela

izvajalec: člani komisije za kasting

19.45 – 20.30 večerja v restavraciji hotela

20.30 – 22.00 vezanje umetnih muh po skupinah v učilnici hotela

izvajalci: vezalski mojstri in mentorji;

22.00 počitek

izvajalec: dežurni mentor

Sobota, 19. maj

6.30 – 7.00 vstajanje, osebna higiena in pospravljanje sob

izvajalec: dežurni mentor

7.00 – 8.00 zajtrk v restavraciji hotela

8.30 – 10.30 predavanje o entomologiji v učilnici hotela

izvajalci: člani vezalske komisije

10.30 – 11.00 malica v restavraciji hotela

11.00 – 13.00 prikaz tehnike muharjenja in priprava pribora za ribolov na Kolpi in Čabranki

izvajalci: člani vezalske komisije

13.00 – 14.00 kosilo v restavraciji hotela

14.30 – 17.30 ribolov na Kolpi in Čabranki

izvajalci: člani vezalske komisije in mentorji

18.00 – 18.30 predavanje na temo Ujemite naravo!

izvajalec: sekretar RZS

19.00 – 19.45 večerja v restavraciji hotela

20.00 – 22.00 tekmovanje v vezanju umetnih muh po kategorijah

izvajalci: vezalski mojstri in mentorji

22.00 počitek

izvajalec: dežurni mentor.

Nedelja, 20. maj

6.30 – 7.30 vstajanje, osebna higiena in pospravljanje sob

izvajalec: dežurni mentor

7.30 – 8.30 zajtrk v restavraciji hotela

8.30 – 9.00 priprava na tekmovanje v muharjenju

9.00 – 10.30 tekmovanje v muharjenju – Kolpa, 1. del

izvajalci: člani MTP in mentorji

10.30 – 11.00 odmor in malica na terenu

11.00 – 12.30 tekmovanje v muharjenju – Kolpa, 2. del

izvajalci: člani MTP in mentorji

13.00 – 14.00 kosilo v restavraciji hotela

14.00 pospravljanje opreme in priprava na zaključek, proste aktivnosti, priprava gradiva za bilten (risbe in pisni prispevki udeležencev tabora)

mentorji in strokovni sodelavci

15.00 zaključek tabora z razglasitvijo rezultatov vseh tekmovanj

izvajalca: predsednik komisije MTK in vodja tabora

16.00 predviden razpust tabora

V primeru slabega vremena ali povišanega vodostaja reke bomo program sproti prilagajali razmeram na terenu.

Vodja tabora: **Drago Ornik, l. r.,**
član Komisije RZS za delo z mladimi ribiči

Oprema za muharski tabor

V kompletu za udeležbo na muharskem taboru mladih ribičev Ribiške zveze Slovenije (RZS) mora biti:

– osebni dokumenti:	– oblačila, obutev in drugo:
kartica zdravstvenega zavarovanja	pižama
članska izkaznica (neobvezno)	par navadnih copat (za bivanje v domu)
osebna izkaznica ali potni list (osebni dokument)	majice z dolgimi rokavi
	majice s kratkimi rokavi
– oprema za bivanje:	spodnje perilo
pribor za osebno higieno: milo, glavnik, šampon, zobna ščetka, zobna pasta	kratke hlače
mala brisača	rezervne dolge (tope) hlače
velika brisača	trenirka
baterijska svetilka	par športnih copat (superge)
	vetrovka ali debel pulover
– za spremljanje programov tabora:	dežni plašč
visoki ribički škornji ali ribičke hlače	
muharski telovnik, podmetalka	
muharski ribolovni pribor (muharica z muharskim kolescem in vrvice, predvrvice in umetne muhe vseh vrst)	
namizna svetilka za vezanje muh (neobvezno)	
muharski vezalski pribor: muharski trnki, orodje za vezanje umetnih muh in vezalni material (neobvezno)	

Podrobna navodila bo posredoval vodja skupine – tvoj mentor – na pripravljalnem sestanku za tabor.

Pred odhodom na tabor mora mentor osebno pregledati veljavnost osebnih dokumentov udeležencev.

Marko LIPOVŽ, l. r.,
predsednik Komisije RZS za delo z mladimi ribiči

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja
Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.
Izjaha vsak prvi teden v mesecu, razen številki
1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:
Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95
www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE
RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:
Ribiška zveza Slovenije
info.rzs@ribiska-zveza.si
sekretar RZS
sekretar.rzs@ribiska-zveza.si
tajništvo RZS
tajnistvo.rzs@ribiska-zveza.si
računovodstvo RZS
racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si
uredništvo glasila Ribič
glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

Člani:
prof. dr. Vlasta Jenčič, Borut Jerše,
Lenart Levičar Bahtijari, Tone Škrbec,
Jure Ušeničnik

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se
od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

OBVESTILA

Razpis XXV. tabora mladih muharjev Osilnica 2018
Marko Lipovž, dr. Miroslav Žaberl 122

AKTUALNO

Slovenski ribiči imamo svoj slovar
Igor Holy 124
Poslanci proti izgradnji verige HE na srednji Savi
Borut Jerše 125

OHRANIMO NARAVO

Projekt LIFE1 za ohranitev primorske podusti
Borut Jerše 126

Verjamemo v uspeh

Borut Jerše 127

Gradsko jezero pri Lukovici

Milan Štraus 128

RIBIŠTVO

Fiziologija prebave

Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med. 132

Izberite si najuspešnejši dan za ribolov

Blaž Močnik 133

JUBILEJI

Vse so podredili soški postrvi in jadranskemu lipanu

Blaž Močnik 134

REPORTAŽE

Ščuka, platnica in »stoofvlees«

Miha Lenič 136

ALI JIH POZNAMO

Obmejne muharske radosti

Jože Ušeničnik 138

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Nekaj pomladnih ribiških dni

Lenart Levičar Bahtijari 142

INTERVJU

»Verjel sem, da zmorem!«

Jože Šmejc 146

MEDNARODNA PRVENSTVA

Zmaga je ostala doma

Mag. Saša Erlih 148

SEJMI

Muharjenje v Sloveniji smo predstavili Angležem

Borut Jerše 152

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

Škoda na vodah RD Tržič

Jože Smolej 153

MLADI RIBIČ

MLADI ribič Jaka postane član velike družine

Nuša Božičnik 154

MUHARSKI KOTIČEK

Zvezde vodnega filma

Tomaž Modic 156

V SPOMIN

Ludvik Oražem

157

RIBIČI KUHAJO

Obloženi kruhki (kanapeji) na različne načine

Borut Jerše 158

ZA RAZVEDRILO

Križanka, sudoku

Jože Petelin 159

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloribic.rzs@ribiska-zveza.si,

izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvornike hranimo 15 dni od objave v glasilu. Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Slovenski ribiči imamo svoj slovar

V Evropi ga najbrž nima nihče drug in z dolžnim pridržkom naj zapišemo, da tudi v svetovnem merilu ni veliko narodov, ki bi se lahko pohvalili s podobnim delom, v katerem je zbrano besedišče, ki ga v okviru svoje dejavnosti uporabljamo ribiči.

Ribiški slovar, ki ga je več desetletij pripravljaval in zanj zbiral gradivo ugleden slovenski jezikoslovec, ribič in soavtor muharske biblije Muharjenje iz 80. let, dr. Tomo Korošec, smo na skromnem, a slovesnem dogodku 28. aprila z najboljšimi željami pospremili med slovenske bralce. Predstavitev, ki jo je povezoval nekdanji predsednik RZS Boris Dolničar, je potekala na sedežu Zavoda za Ribištvo Slovenije (ZZRS) v Sp. Gameljnah, udeležili pa so se je poleg predstavnikov RZS in ZZRS tudi ugledni predstavniki različnih državnih institucij in drugi gostje.

O slovarju ter njegovem pomenu in vrednosti za slovensko ribištvo je svoje misli strnil dr. Božidar Voljč, eden od soavtorjev knjige Muharjenje in avtorjev dolgoletni prijatelj:

»Če hočemo ujeti ribo, rabimo trnek, ki ga privežemo na vrvico, nanj pa natakemo vabo. Vržemo ga v vodo in ko riba vabo pogoltne, jo potegnemo na suho.

Sliši se enostavno, pa ni.

Ljudje bi ne bili, kar smo, če ne bi tega preprostega dejanja razvijali in prilagajali različnim ribam, rekam, načinom in priborom. Razvili smo različne ribolovne discipline, povezane s potrebnim znanjem, spretnostmi in posebnim ribiškimi jezikom, ki živi v naših pogovorih in številni ribiški literaturi.

Ribolov je ena najbolj razširjenih oblik rekreacije. Angleži pravijo, da istočasno, ko se pred polnimi stadioni odvija nogometna tekma, še več ljudi lovi ribe. In res, ribe lovi staro in mlado, moški in lepši spol. Sami ali v družbi vihtimo muharico, strmimo v plovček, vodimo blestivke ali potezanke in pri tem brodimo po vodi, sedimo na bregu ali v čolnu. In odhajamo domov z ribami ali brez njih, vsekakor pa z zgodbami, temi neizčrpnimi temami ribiških pogovorov, ki še posebej ob čaši vina izpolnjujejo naša ribiška življenja, bogatijo našo besedo in domišljijo in nas spet in spet zvabijo k vodi in k ribam.

Večini ribičev je to povsem dovolj, manjšina pa čuti potrebo, da se ribam

Dr. Tomo Korošec, avtor Ribiškega slovarja

in vodam oddolži še s pisano besedo, pa ne le o doživetjih, ampak o vsem, kar je lastnega ribiškemu svetu. Vsak čas, vsaka generacija pozna doma ali po svetu znane ribiške pisce, nekateri so prav prek ribiške besede prišli do svetovne slave, drugi imajo neizbrisno mesto v zgodovini ribolova. Nihče ne

ve, koliko knjig o ribolovu obremenuje knjižne police, koliko ribolovu namenjenih časopisov in revij vsak dan izide po svetu in v koliko časopisih se omenja ribe, ribolov in seveda ribiče, za katere menda velja, da njihove ribe rastejo še potem, ko so bile že ujetе in tako ali drugače kulinarično pospravljene.

Zelo, zelo malo, pravzaprav še najmanj, pa je ribičev, ki so se sposobni lotiti zbiranja in slovarskega urejanja ribiškega besedja. Zato ribiški slovarji sodijo med najbolj redke knjige o ribolovu in vsaka jezikovna skupnost se ne more pohvaliti z njimi. Od danes naprej Slovenci ne sodimo več mednje, saj smo se zbrali, da proslavimo takó slovar, ki je pred nami, kakor tudi njegovega avtorja, ribiča, ribiškega pisca, prijatelja in vrstnika Toma Korošca, ki je doktor znanosti na področju jezikoslovja, na ljubljanski univerzi pa redni in zaslužni profesor. Vse to mora poleg znanj o ribištvu in slovarstvu biti ribič, če želi jezikovni skupnosti, ki ji pripada, zapustiti temeljno slovarsko delo. Profesor Korošec je edini med ribiči in edini med jezikoslovci, ki pri nas dokazano izpolnjuje oba pogoja in najbrž tudi edini, ki se tako na enem kot drugem področju zaveda, da je

Dragi Tomo, po dolgoletnem zbiranju in urejanju našega ribiškega besedja, ki si ga, kakor še nihče pred teboj, obogatil s številnimi novimi poimenovanji in s tem omogočil, da se na kateremkoli področju ribolova lahko s svojo besedo primerjamo z drugimi narodi, lahko danes s posebnimi občutki primeš v roke slovar, ki je tvoj otrok. *Exegi monument' aere perennius*, ustvaril sem spomenik, ki je trajnejši od brona, je o svojih pesmih zapel Horac, vedoč, da bodo živele, ko njega že davno ne bo več. Tudi ribiči se bomo poslovlili, z ribami, ki smo jih ujeli, in zgodbami, ki smo jih spletli ob njih. Tvoj slovar pa bo ostal, sledeč staremu reku, *littera scripta manet*, kar je napisano, ostane. Naj torej ostane tvoj slovar in kot Korošec za nami preide v roke in rabo vseh, ki bodo prišli in imeli naše reke in ribe tako radi, kakor jih imaš ti. Svojemu

»Dragi Tomo, svojemu času si se kot ribič oddolžil na najlepši možen način.«

času si se kot ribič oddolžil na najlepši možen način. V imenu prijateljev, ki so že odšli, in nas, ki še gremo kdaj skupaj za vodo, sprejmi prosim, iskrene čestitke!

Božidar Voljč

vsako znanje v dvomilijonski slovenski skupnosti povezano tudi z dolžnostjo in odgovornostjo. Zato bi rad opozoril vse nas, ki smo se danes zbrali pod prijazno streho Zavoda za ribištvo, da smo, čeprav maloštevilni, izbrani, da prisostvujemo zgodovinskemu ribiško-jezikoslovnemu-kulturnemu dogodku, kakršnega v vsej zgodovini slovenskega ribištva še nismo imeli.

Tudi ni mogoče napovedati, kdaj bodo slovenski ribiči spet lahko proslavili izid novega ribiškega slovarja, ki pa ne bo nikoli več prvi. Zato tudi zasluga Ribiške zveze Slovenije in njenega sedanjega vodstva, kakor tudi vodstva Zavoda za ribištvo, da eden kot izdajatelj in drugi kot podpornik podpreta izid slovarja, ne bo nikoli ovenela. Veseli smo lahko, da sta se

Letos mineva osemnajst let mojega Luredniškega dela. Prav toliko let zame prepozno je izšel Ribiški slovar, slehernemu uredniku ribiške publikacije in ribiškem piscu nič manj kot voda ali zrak potreben strokovni pripomoček pri delu. Zato bi težko opisal svoje občutke, ko končno leži na moji pisalni mizi dolgo in težko pričakovana knjiga z meni nad vse dragocenim avtorjevim posvetilom. Naj torej to priložnost izkoristim za iskrene čestitke dr. Korošču za delo neprecenljive vrednosti in trajen prispevek k slovenskemu ribiškemu izrazju. Če kdo, ga bomo cenili in s pridom uporabljali vsi tisti, ki smo neposredno povezani z ribiški besedili.

Ob tej priložnosti pa se dr. Korošču zahvaljujem tudi za prijazno pomoč in strokovno podporo, s katero mi je vsa leta pomagal v trenutkih zadrege, ko je bilo treba najti ustrezna slovenska poimenovanja za tujke, ki so se prek besedil poskušale pretihotapiti v slovenski jezik in si v njem najti domovinsko pravico. Ni bilo trenutka, ko bi rekel: »Nimam časa ...«

Zbranim gostom so Ribiški slovar predstavili in ga na pot med bralce pospremili (z leve) dr. Božidar Voljč, dr. Tomo Korošec, predsednik RZS dr. Miroslav Žaberl in direktor ZZRS Dejan Pehar. Dogodek je povezoval Boris Dolničar.

odločila slovar podpreti, saj to po navedeni stvari sodi skupaj, dokazala pa sta tudi, da čitita odgovornost do razvoja slovenske ribiške kulture. Tudi vsem drugim, ki so pri izdaji slovarja tako ali drugače pomagali, naj to ostane v najlepšem predalu njihovih zaslužnih spominov.«

Igor Holy

Poslanci proti izgradnji verige HE na srednji Savi

DZ R Slovenije je na svoji seji 22. marca 2018 zavrnil predlog zakona o načinu izgradnje infrastrukture in pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala srednje Save. Predlog zakona je s podporo še 19 poslancev, tako iz koalicijskih kot opozicijskih strank, vložil poslanec Ivan Hršak iz poslanske skupine DeSUS.

Predlog je predvideval podelitev koncesije na delih reke Save med Medvodami in Zidanim Mostom, tako imenovane srednje Save za dobo 50 let družbi Srednjesavske elektrarne, ki je v 100-odstotni lasti Holdinga slovenske elektrarne, ta pa bi na srednji Savi zgradila tri hidroelektrarne. Koncesionar bi vsako leto državi plačal 10 odstotkov vrednosti proizvedene električne energije in vodno povračilo. Državne prostorske načrte za prve tri hidroelektrarne (Suhadol, Trbovlje in Renke) bi morali pripraviti do leta 2021. Denar za gradnjo bi po predlogu zagotovila vodni in podnebni sklad. Če v njih ne bi bilo dovolj sredstev, bi vlada

manjkajoča sredstva lahko zagotovila tudi iz integralnega proračuna.

Predlog zakona je naletel na ostro kritiko naravovarstvenikov, ki so prepričani, da bi zakon kršil predpise, in poudarjajo, da bi morali najprej opraviti celovito presojo vplivov na okolje, saj je srednja Sava precej pokrita z območji Nature 2000. Kritični so tudi na Zavodu RS za varstvo narave. Več kritikov meni, da pred vložitvijo predloga zakona v parlament ni bilo javne razprave, kar je kršitev Aarhuske konvencije, ki ureja dostop do informacij in obveznost udeležbe javnosti v okoljskih zadevah. Vlada je ves čas trdila, da je tik pred podpisom koncesijske

pogodbe za gradnjo hidroelektrarn na srednji Savi, zato zakon ni potreben. V DZ so podporo predlogu v predstavitvi stališč poslanskih skupin poleg DeSUS izrazili še v SDS in NSi.

Svoje odklonilno stališče do predloga Zakona je objavila tudi Ribiška zveza Slovenije. Slednja je opozorila na dejstvo, da hitro sprejemanje tega zakona tik pred zaključkom mandata ni sprejemljivo – in to še celo brez javne razprave, ki bi ob tako resnih in dolgoročnih ukrepih, kot je gradnja verige HE, ki naj bi posegla celo v območje Natura 2000, morali obvezno organizirati.

Borut Jerše

Projekt LIFE¹ za ohranitev primorske podusti

Konec leta 2017 sta v Sloveniji s svojimi aktivnostmi začela dva pomembna mednarodna projekta LIFE: LIFE za ohranitev primorske podusti: LIFE for LASCA in LIFE Stržen. Prvega je pridobil Zavod za ribištvo Slovenije (ZZRS) s partnerjem, drugega pa Notranjski regijski park s partnerji, med katerimi je tudi ZZRS. Tokrat vam bomo predstavili prvega, v naslednji številki Ribiča pa tudi drugega. Oba kažeta, da imamo v Sloveniji ne le veliko bogastvo in raznovrstnost naravnih habitatov, ampak tudi veliko znanja in volje, da ohranimo ogrožene živalske vrste ter se resno lotimo ponovne oživitve in naravi vrnemo tisto, kar smo v preteklosti uničili z napačnimi odločitvami.

Slovenija je izredno vodnata dežela. Na površini 20.273 km² imamo kar 26.000 km vodotokov, rek, stalnih in hudourniških pritokov ter 1.270 jezer, večjih od enega hektara. Dolžina vodotokov, ki so daljši od 20 km, je nekaj več kot 4.700 km. V slovenskih vodah živi več kot 90 vrst sladkovodnih rib, med njimi je 58 vrst trajno zavarovanih, in 20 vrst, ki so zanimive za ribolov. Posebnost Slovenije je, da na vsakem območju naše dežele najdemo veliko biotsko raznovrstnost vrst, ki območju dajejo edinstveno podobo. Enako velja tudi za reke. Z ribjim življenjem ene izmed lepših slovenskih rek, Vipave s pritoki, upravljata RD Ajdovščina in Renče. Na omenjenem območju bo Zavod za ribištvo Slovenije kot vodilni partner izvajal projekt LIFE for LASCA. Cilj projekta je ponovna naselitev izredno ogrožene ribje vrste – primorske podusti.

Glavni razlog izginotja primorske podusti v porečju Vipave je prisotnost tujerodne donavske podusti (*Chondrostoma nasus*), ki so jo naselili v Vipavo v 60. letih prejšnjega stoletja. Vrsti si delita isti življenjski prostor, donavska podust pa je izrinila primorsko. Projekt ponovne naselitve primorske podusti se je začel 1. oktobra lani, pričakovani zaključek pro-

jekta pa naj bi bil 31. decembra 2021. Projekt bo potekal v dveh državah članicah EU, v Sloveniji na Goriškem in v Italiji v Lombardiji. Na italijanski strani je partner Consorzio Parco Lombardo iz doline Ticino. ZZRS pri nas intenzivno sodeluje z RD Ajdovščina, Renče in Soča Nova Gorica, ki upravljajo z ribjim življenjem v Vipavi in vodotokih v Goriških brdih. Za projekt LIFE for LASCA bo na voljo 2,2 milijona evrov. Glavni plačnik projekta

je EU, pri financiranju pa sodelujejo tudi ZZRS, Ministrstvo za okolje in prostor ter Hidrotehnik. Na ZZRS je vodja projekta LIFE for LASCA dr. Kaja Pliberšek.

Borut Jerše

¹ Program LIFE je finančni instrument, ki ga upravlja in financira Evropska komisija. LIFE je največji evropski finančni mehanizem, namenjen izključno ukrepom na področju varstva okolja, ohranjanja narave ter blaženja in prilagajanja podnebnim spremembam.

Dejan Pehar, direktor ZZRS (foto: I. Holy)

Dejan Pehar, direktor ZZRS: »Zelo smo ponosni, da smo v hudi mednarodni konkurenci uspeli pridobiti projekt LIFE za ohranitev primorske podusti. Kot osrednja strokovna inštitucija s področja ribištva v Sloveniji se Zavod za ribištvo Slovenije vse od njegove ustanovitve trudi izvajati aktivnosti, ki bodo prispevale k trajnostnemu upravljanju z ribjim življenjem in ohranitvi njegove pestrosti. Pridobitev projekta LIFE for LASCA je veliko priznanje in zaupanje v visoko strokovno znanje delavcev zavoda. Evropska komisija je pohvalila tako vsebino kot tudi cilje projekta in poudarila, da bo Slovenija s pridobljenimi izkušnjami na tem projektu lahko vzor ostalim državam s podobno problematiko.«

Primorska podust (ilustracija Jurij Mikuletič)

Verjamemo v uspeh

Vodja projekta LIFE for LASCA dr. Kaja Pliberšek je diplomirana biologinja. V letih 2002 do 2007 je delala kot mlada raziskovalka na Oddelku za biologijo na Katedri za nevroetologijo. Ukvarjala se je z raziskavami na področju kemosenzorike in vedenja rib, iz česar je leta 2007 tudi doktorirala. V času svojega delovanja na Oddelku za biologijo je vodila del vaj iz Etologije in Ekologije morja. Leta 2007 se je zaposlila na Zavodu za ribištvo Slovenije. Z njenim prihodom se je strokovno-raziskovalna služba zavoda okrepila s še eno strokovnjakinjo, ki je sodelovala na področju raziskav na celinskih vodah R Slovenije.

Lani je ZZRS postal vodilni partner projekta LIFE for LASCA. Srce projekta je bila že v času njegove priprave dr. Kaja Pliberšek, zato je prevzela tudi njegovo vodenje. Zaposlili smo jo, naj ga predstavi tudi bralcem glasila Ribič, čemur se je prijazno odzvala.

Projekt LIFE for LASCA je v marsičem drugačen od preostalih projektov LIFE. V čem je njegovo bistvo?

»Vsekakor je projekt LIFE for LASCA nekaj posebnega. To je enega prvih takšnih projektov v Evropi, ki bo po izgubi vrste, vezane na določeno vodno okolje, le-to poskušal vanj povrniti. Projekt spada na področje LIFE narava in biodiverziteta, ki podpira projekte Evropske direktive o habitatih in direktive o pticah, mreže Natura 2000 in projekte, ki prispevajo k zaustavljanju izgube biotske raznolikosti.«

V čem se primorska podust razlikuje od donavske?

»Najbolj zanesljiv znak za razlikovanje je število razvejanih plavutnic v hrbtni plavuti. Navadna podust (*Chondrostoma nasus*) ima devet in pol razvejanih plavutnic v hrbtni plavuti, primorska podust (*Protochondrostoma genei*) pa ima osem in pol. Razlikujemo ju tudi po obliki podstojnih ust in obarvanosti telesa. Primorska podust ima usločena usta, medtem ko ima navadna podust usta oglata. Pri primorski podusti po bokih od glave do baze repne plavuti poteka široka temna proga, ki je navadna podust nima.«

Kako je s stanjem primorske podusti pri nas? Ali je v sosednji Italiji še prisotna?

»Primorska podust živi le v Sloveniji in Italiji. V porečju Vipave je bila primorska podust pogosta do 80. let prejšnjega stoletja, nato pa je začela naglo izginjati. Nazadnje so dva osebka opazili leta 2007 v reki Dragonec. Kljub intenzivnemu vzorčenju po vodotokih celotne goriške regije je po tem letu na celotnem porečju Vipave nismo več našli. Na podlagi najnovejših podatkov jo danes v Sloveniji najdemo le še v vodotoku Reka in njenem pritoku Kožbanjšček v Goriških Brdih. To je edina znana še

Dr. Kaja Pliberšek, vodja projekta LIFE for LASCA

živeča populacija primorske podusti v Sloveniji in v celotnem porečju reke Soče. V Italiji je vrsta bolj pogosta in naseljuje nekatere vodotoke porečja Pad, vendar je tudi tam v upadanju.«

Kateri je bil glavni razlog za izginotje vrste?

»Do danes je edini potrjen razlog za iz-

ginjanje primorske podusti prisotnost tujerodnih vrst. V Sloveniji je glavni dejavnik njene ogroženosti donavska podust (*Chondrostoma nasus*). Ta s primorsko podustjo tekmuje za isti življenjski prostor. Počasi, a vztrajno jo je izpodrivala, dokler ni v porečju Vipave v celoti izginila. Pri tem je treba poudariti, da ostalih pogostih groženj vodnim organizmom, kot so uničenje habitata, črpanje vode in onesnaževanje, pri iskanju razlogov za izginjanje primorske podusti ne smemo izključiti.

Lahko rečemo, da je močan upad primorske podusti značilen pokazatelj posledic vnosa tujerodnih vrst v okolje. Zato smo veseli, da projekt vključuje tudi ključne deležnike, ribiče in mladino. Ribiči bodo aktivno sodelovali pri projektu, predvsem pri zmanjševanju ▶

Zavod za
ribištvo
Slovenije

LIFE16 NAT/SI/000644

Ekipa ZZRS, ki izvaja projekt LIFE for LASCA (z leve): Katja Pustovrh, Renata Strelec, dr. Kaja Pliberšek, Samo Bratož, Lucija Ramsak, Marko Rajkovič in Tone Tavčar.

staleža donavske podusti, mladini in ostali zainteresirani javnosti pa bomo skušali prek vabil na izobraževalno delo na terenu predstaviti pomen vrnitve primorske podusti v porečje Vipave. Pričakujemo, da bo prav dolgoročno sodelovanje z ribiči in mladino pripomoglo k zmanjšanju nadaljnega vnosa tujerodnih vrst v okolje in vseh posledic, ki jih tako dejanje prinese za seboj.«

Ste še kje našli primerke primorske podusti?

»Primorsko podust so sodelavci ZZRS našli v Kožbanjščuku leta 2013, ribiči RD Soča Nova Gorica pa v Reki leta 2017.«

Potok Kožbanjšček, v katerem so leta 2013 delavci ZZRS našli primorsko podust.

Boste ribe tudi vzrejali?

»V okviru projekta LIFE for LASCA bomo vzpostavili vzrejni program primorske podusti. Podusti bomo poskušali gojiti v ribogojnici Soča v Kobaridu, ki jo bomo s tem namenom tudi popolnoma prenovili. Vir osebkov za vzrejo bodo osebkovi iz porečja Pad, saj je slovenska populacija preveč ranljiva. Z aktivno vzrejo primorske podusti bomo zagotovili naseljevanje in doseljevanje osebkov na odseke njene pretekle razširjenosti. Sprva načrtujemo doselitev v porečje reke Vipave in v primeru uspeha, še v ostale vodotoke porečja reke Soče.«

Kakšen je okviren terminski načrt dela do konca leta 2021?

»Projekt traja od 1. oktobra 2017 do 31. decembra 2021, pri čemer bomo z vzrejo in naseljevanjem primorske podusti nadaljevali tudi po zaključku projekta. V letu 2018 bomo ugotavljali trenutno stanje ribjih populacij v porečju Vipave in izbrali ustrezne vodotoke za naseljevanje primorske podusti. V letu 2019 bomo začeli z vzrejo primorske podusti v ribogojnici Soča v Kobaridu. Leto 2020 bo leto naseljevanja primorske podusti v izbrane potoke porečja Vipave. V letu 2021 bomo ugotavljali učinke projekta.«

Če vam bo uspelo, bo to v Evropi prvi in vzorčni primer ponovne naselitve ribe na območje, kjer je živela, pa je sedaj ni več?

»Ne bo sicer prvi primer, bo pa vsekakor eden izmed prvih projektov v Evropi, v sklopu katerega bomo poskušali povrniti vrsto v prostor njene prvotne razširjenosti. Na splošno je naravovarstvenih aktivnosti v zvezi z vodnimi organizmi, posebej ribami, v svetu malo, saj gre za naloge, ki zahtevajo visoko strokovno znanje in premišljenost. Naša želja je, da bi se v prihodnosti v reki Vipavi vzpostavile ribje združbe, ki so tam nekoč že vladale. Vsekakor smo se s celotno ekipo projekta na ZZRS zelo resno lotili zaupane naloge in verjamemo, da nam bo uspelo.«

Hvala za pogovor. Vam in celotni ekipi projekta želimo, da bi vam projekt uspel in da bi primorsko podust vrnili tja, od koder je izginila.

*Besedilo: Borut Jerše,
fotografije: arhiv ZZRS*

Gradiško jezero pri Lukovici

Pregrado Drtijsčica so zgradili leta 2002 za prestrezanje poplavnega vala potoka Drtijsčice ter razbremenitev visokih voda potoka Radomlje s ciljem protipoplavne zaščite avtoceste Ljubljana – Vrnsko. Ob načrtovanju in gradnji so jo predvideli kot suho pregrado, kasneje pa na pritiske lokalnih skupnosti spremenili njen status v mokri zadrževalnik in ga poimenovali Gradiško jezero.

Geografski, hidrološki in tehnični podatki pregrade in jezera

Drtijsčica sodi med visoke pregrade nasutega tipa. Zgrajena je iz naravnih materialov ter ima naslednje geografske podatke in tehnične značilnosti:

- občina: Lukovica, Moravče;
- mikrolokacija jezera: Gradišče pri Lukovici, Preserje pri Lukovici, Prikrnica;

Gradiško jezero v prostoru (Geopedia)

- povodje – vodotok: Savsko – Radomlja in Drtijsčica;
- kota temelja pregrade: 339,30 m.n.m.;
- kota obratovanja stalne ojezeritve: 344,80 m.n.m.;
- kota varnostnega preliva: 355,30 m.n.m.;
- kota krone pregrade: 357,70 m.n.m.;
- višina pregrade: 18,2 m;
- dolžina dna pregrade: 150 m;
- dolžina krone pregrade: 265 m;
- širina krone pregrade: 6,0 m;
- površina na obratovalni koti: 290.000 m²;
- površina maksimalne zaježitve: 710.000 m²;
- prostornina na obratovalni koti: 8.100.000 m³;
- naklon zračne strani: 1: 4 (s štirimi bermami);
- naklon vodne strani: 1: 3 (s tremi bermami);
- prispevno območje Radomlje: 32,6 km²;
- prispevno območje Drtijsčice: 41,8 km²;

- dolžina podzemnega kanala potok Radomlja – Gradiško jezero: 935 m;
- prevodnost podzemnega kanala: 30 m³/s;
- ribje steze med spodnjo in zgornjo vodo nima.

V zvezi z zadnjo alinejo in določbo 19. člena Zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list RS, številka 61/06) bi se dotaknil Uredbe o lokacijskem načrtu za avtocesto na odseku Blagovica – Šentjakob (Uradni list RS, številka 46/96). Ta v 12. členu piše o prehodih za divjad, prehodih za dvoživke, ..., v 13. členu o sonaravnem urejanju vodotokov, v 27. členu o ukrepih za varovanje favne, ... Žal pa na tem zadrževalniku in pritokih ni zaslediti objektov ter ukrepov v korist rib in drugih vodnih organizmov.

Namembnost in upravljanje jezera

Osnovna namembnost zadrževalnika je zadržanje celotnega odtoka padavinskih voda potoka Drtijiščica in razbremenitev okoli 30 m³/s visokih voda potoka Radomlje, ki odteka skozi 935 m dolg vodni rov v Gradiško jezero, za protipoplavno zaščito cestnega telesa ter poselitvenega prostora. Smatram pa, da je to večnamenski zadrževalnik, ki s funkcionalnim okoljem lahko služi tudi:

- ohranjanju pestrosti in številčnosti domorodnih prostoživečih vrst živali (vodne ptice, piškurji, ribe, raki, žabe, školjke, ...) ter rastlin (makrofiti, ...);
- bogatenju sušnih pretokov Drtijiščice in Radomlje;
- rekreaciji in športu (športni ribolov, ...);
- razvoju gostinstva in turizma;
- energetski izrabi pretočnih voda (izgradnja MHE?).

Investitor izgradnje pregrade Drtijiščica je bila Družba za avtoceste R Slovenije. Glede na namembnost ima zadrževalnik status grajene javne vodne infrastrukture in je vpisan v Seznam obstoječe javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda (Uradni list RS, številka 63/06, 96/06) v upravljanju Ministrstva za okolje in prostor – Direktorata RS za vode, njegovo vodno infrastrukturo pa vzdržuje koncesionar Hidrotehnik Ljubljana.

Gradiško jezero je sestavni del Srednjesavskega ribiškega območja – Bistriškega ribiškega okoliša (Kamniška Bistrica od izvira do izliva v Savo s pritoki, Dolska mlinščica s pritoki) s površino 237,12 ha. Ta je s koncesijsko pogodbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano za trideset let dodeljen v upravljanje RD Bistrica Domžale, katere ustano-

Gradiško jezero iz zraka (Geopedia)

Gradiško jezero v funkciji zadrževalnika poplavnih voda

vitev sega v leto 1954 oziroma 1958 z združitvijo takratnih RD Domžale, Kamnik in Pšata.

Prepričan sem, da se bo v prihodnosti raba jezera širila (športni ribolov, čolnarjenje, jadranje, drsanje na ledu, kopanje, ... ter s tem povezana gradnja infrastrukture in organizacija športnih, rekreativnih in družabnih prireditev). Število obiskovalcev – uporabnikov jezera in njegovega okolja bo naraščalo, s tem pa tudi konflikti med naravo in poselitvijo prostora ter med prisotnimi deležniki. Iz osebnih izkušenj razreševanja tovrstne problematike si dovolim glasno razmišljati o potrebi priprave akta upravljanja jezera in vzdrževanja njegove vodne in komunalne infrastrukture. To je akt, ki bo na prisilni ali priporočljivi ravni urejal pravice in dolžnosti prisotnih deležnikov v času in prostoru jezera ter njihovo ravnanje v normalnih in izrednih razmerah. Le na ta način bo zagotovljena osnovna namembnost je-

zera in dinamičen razvoj prisotnih dejavnosti, zmanjševanje okoljskih škod ter nemoteno delo nosilcev vodnih pravic in drugih uporabnikov.

Kakovost vode pritokov in jezera

Gradiškega jezera v objavljenih poročilih spremljanja kemijskega ter ekološkega stanja jezer v Sloveniji ni zaslediti. Prav tako ni javno dostopnih podatkov kakovosti vode potoka Drtijiščice in Radomlje. Glede na vrstni sestav prisotnih reofilnih in oligoreofilnih vrst rib sodim, da stanje ne more biti slabo. Sicer pa bo razvoj turizma v tem okolju sčasoma prisilil lokalno skupnost oziroma Direktorata RS za vode k uvrstitvi Gradiškega jezera v Program spremljanja kemijskega in ekološkega stanja jezer ter zadrževalnikov v Sloveniji. Pred tem pa ne bo odveč razmišljanje odgovornih o uvajanju nekaterih preizkušenih selektivnih ukrepov dviga kakovosti vode pritokov jezera (kataster kritičnih točkovnih virov onesnaževanja na pada-

Pregrada z varnostnim prelivom in nadzornim objektom v ozadju

Vlivni jašek in v ozadju nadzorni objekt za daljinsko upravljanje pregrade

Ob zadrževanju poplavnega vala se sprehajalna pot konča v jezeru.

Sprehajalna pot skozi gozd v času visokih voda sameva.

vinsem območju in okrepi njihovega postopnega odpravljanja, izgradnja mehanskih usedalnikov plavajočih delcev in prezračevalnih stopenj, podporno biološko čiščenje vode z komunalno trstiko ter drugimi makrofiti, ...).

Procesi zasipavanja akumulacijskega prostora jezera

Značaj in transportna sposobnost potoka Drtijaščice mi ni znana. Prav tako mi ni znana hidrotehnična rešitev prestrežanja plavin pred podzemnim kanalom Radomlje. Se pa bo v prihodnosti zmanjševala prostornina Gradiškega jezera in prav se mi zdi, da omenim že prisotne vzroke:

- stalni erozijski procesi na 41,8 km² (in 32,6 km²) velikem padavinskem območju Drtijaščice ter Radomlje (plazovi, intenzivno orno kmetijstvo, gradbeni posegi, gozdarjenje, ...) in s tem spiranje kamenin, zemljin ipd. ob hidrometeoroloških dogodkih;

- gradbeni posegi v posrednem in neposrednem obrežnem pasu jezera (vzdrževanje površinskih odvodnikov

– pritokov jezera, gradnja in vzdrževanje jezerske pešpoti, ...);

- valovanje (v primeru izrednih vetrov, nenadzorovane plovbe skuterjev, ...) in intervencijsko uravnavanje obratovalne kote jezera z erozijo brežin;

- organski odpadki rastlinskega in živalskega izvora (odmiranje alg, makrofitov in drugih rastlin, jesensko odpadanje listja ter iztrebljanje rib, ptic in drugih vodnih organizmov, ...);

- čezmerno hranjenje rib in ptic;
- odmetavanje komunalnih odpadkov.

Letne količine organskih in anorganskih nanosov ter njihova prostorska porazdelitev se da približno oceniti. Večja intenziteta zasipavanja jezera bo na iztokih pritokov (padec nosilne sposobnosti tekoče vode) in v območjih povečane aktivnosti obiskovalcev jezera. Velikost tega vpliva pa utegne dolgoročno prerasti dopustne stroške vzdrževanja akumulacijskega prostora. Še predvsem, če bi se v naplavinah

kopičila tudi onesnaževala in toksini kmetijskega ter komunalnega izvora. Problem lahko bistveno omilimo z ustreznimi hidrotehničnimi ukrepi, predvsem pa z našim obnašanjem v tem naravnem okolju.

Ribe in ribištvo

Izgradnja umetnega zadrževalnika predstavlja za vse prisotne organizme veliko spremembo življenjskega okolja. Sprememba biotičnih in abiotičnih dejavnikov je pogojevala spremembo biocenozе ter s tem ihtiofavne. Reofilne vrste rib potoka Drtijaščica so z vlaganjem zamenjale predvsem oligo in limnofilne vrste, ki poseljujejo večji del slovenskih zaprtih voda. Zavod za ribištvo Slovenije je leta 2009 izvedel vzorčenje rib Drtijaščice v Plesu in Podorehu. Žal mi rezultatov teh ni uspelo pridobiti kot tudi ne rezultatov ihtioške raziskave jezera po izgradnji pregrade, če so jo sploh opravili. Tako vrstni sestav prisotnih piškurjev, rib in rakov povzemam po Ribiškem katastru za obdobje od 2000 do 2017.

Potok Drtjiščica (in Radomlja):

- piškurji (*Petromyzontidae*): donavski piškur (*Eudontomyzon vladykovi*);
- postrvi (*Salmonidae*): potočna postrv (*Salmo trutta m. fario*), šarenka (*Onchorhynchus mykiss*), potočna zlatovčica (*Salvelinus fontinalis*);
- lipani (*Thymallidae*): lipan (*Thymallus thymallus*);
- krapovci (*Cyprinidae*): klen (*Squalius cephalus*), blistavec (*Telestes souffia*), pisaneč (*Phoxinus phoxinus*), podust (*Chondrostoma nasus*), mrena (*Barbus barbus*), pohra (*Barbus balcanicus*), gojeni krap (*Cyprinus carpio*);
- činklje (*Cobitidae*): zlata nežica (*Sabanejewia balcanica*);

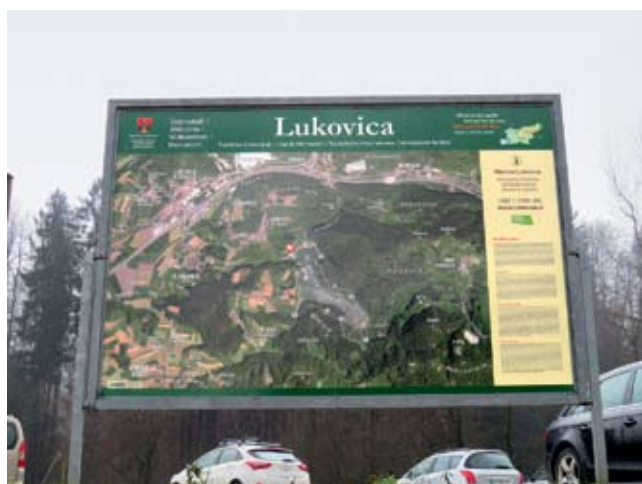
Po izjavi ornitologa število pernatih prebivalcev jezera narašča.

erythrophthalmus) in zelenke (*Alburnus alburnus*). Pri razpoznavanju plavajočih rib bi se sicer lahko zmotil, pa so mi njihovo prisotnost potrdili tudi naključno vprašani ribiči. Kar štiri vrste rib, ali pa še kakšna več, so si svoj prostor verjetno izborile tudi v potoku Drtjiščica in čas je, da za večjo verodostojnost javnih podatkov svoje mesto dobijo tudi v zapisih Gradiškega jezera na spletu ter v ribiškem katastru. Sicer pa obstoječa populacija ihtiofavne ni stalna. Spreminjala se bo s spremembami abiotičnih in biotičnih dejavnikov jezera, predvsem pa z vlaganji rib ter ribolovom. Kot pri drugih tovrstnih zadrževalnikih bo tudi v primeru Gradiškega jezera potrebno razmišljati o:

uravnavanje obratovalne kote jezera ter razmnoževanje rib, ribiška tekmovalna steza in tekmovalna, ...).

Rekreacija, gostinstvo in turizem

Da Gradiško jezero ne bo samo zadrževalnik poplavnih voda, pričajo številni rekreativci, sprehajalci in ribiči, ki sem jih srečal ob nekajkratnih obiskih jezera. Seveda pa zgolj urejena 4.200 m dolga sprehajalna pot (dovozna cesta za zemljiškoknjižne lastnike gozdov), z ribami bogato jezero, dobra turistična info točka za obiske okolice (cerkev Svete Marije, ruševine gradu Rožek, Rokovnjaška pot, Jernejev vodnjak, ...) ne zagotavljajo intenzivnejšega razvoja turizma. Menim,

Vstopni informacijski točki ni kaj dodati.

- ščuke (*Esocidae*): ščuka (*Esox lucius*);
- trske (*Gadidae*): menek (*Lota lota*);
- kaplji (*Cottidae*): kapelj (*Cottus gobio*);
- raki deseteronožci (*Astacidae*): koščak (*Austroptamobius torrentium*).

Gradiško jezero:

- krapovci (*Cyprinidae*): klen (*Squalius cephalus*), beli amur (*Ctenopharyngodon idella*), bolen (*Aspius aspius*), gojeni krap (*Cyprinus carpio*);
- ščuke (*Esocidae*): ščuka (*Esox lucius*);
- pravi ostriži (*Percidae*): smuč (*Sander lucioperca*).

V statistiki ulova rib Gradiškega jezera je zaslediti tudi ulov navadnega ostriža (*Perca fluviatilis*). Po številu uplenjenih kosov v letu 2013 in 2016 sodim, da gre za stalno prisotno (naseļjeno) vrsto. Prav tako sem pri opazovanju rib v jezeru zasledil tudi rdečeoake (*Rutilus rutilus*), rdečeperke (*Scardinius*

- ihtiološki in astakološki raziskavi jezera ter pritokov in pripravi programa trajnostnega upravljanja z domorodnimi vrstami rib, rakov, žab, školjk, ...;
- humani odstranitvi tujerodnih kompeticijskih vrst rib (*beli amur*);
- uvedbi zaščitnih ukrepov preprečevanja vnosa tujerodnih invazivnih vrst rib, rakov in školjk, ki so na pohodu v slovenskem prostoru (rjavi somič, signalni rak, ozkoškarjevec, potujoča trikotničarka, ...);
- pripravi selektivnih ukrepov izboljšanja naravnih razmnoževalnih pogojev limnofilnih vrst rib (krap, smuč, ...);
- omejevanju čezmernega vnosa hrani v jezero s krmljenjem rib;
- sodelovanju z ornitologi in lovci pri zaščiti gnezdišč ter drstišč ter vzpostavljanju in ohranjanju ravnovesja med ribojedimi pticami in ribami (razglasitvi naravnega rezervata);
- sodelovanju pri pripravi akta upravljanja in vzdrževanja jezera v tistem delu, kjer ribištvo trči v interese drugih deležnikov (plovni in ribolovni režim,

da v suhem delu sprehajalne poti manjka urbana oprema (počivališča, koši za odpadke, otroška igrala, več telovadnih naprav, ...), v okolici jezera pa ustrezna gostinska ponudba, kamp, parkirišče za avtodome, kolesarska pot, ... Občina Lukovica (Podrobni prostorski načrt za del območja Turistične cone Drtjiščica) in Turistično društvo Gradišče pri Lukovici načrtujeta turistični razvoj v tem prostoru. Prepričan sem, da bosta uspela s spodbujanjem in povezovanjem vseh obstoječih in potencialnih ponudnikov gostinskih storitev, športa, rekreacije, kulture, ... za skupna vlaganja v turistično infrastrukturo in promocijo jezera. Pri tem pa RD Bistrica Domžale ne sme izostati. Še predvsem, ker se ravno ribiči (pa tudi lovci, opazovalci in preučevalci ptic, ...) najbolj zavedajo ekološke občutljivosti tega vodnega prostora in vseh možnih konfliktov med naravo ter urbanizacijo jezera.

Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Fiziologija prebave

Ribe tako kot vse druge živali dobijo beljakovine, ogljikove hidrate, maščobe, vitamine in minerale z zaužito hrano. Preden jo lahko izkoristijo za življenje, jo morajo prebaviti, pri čemer velike delce hrane razgradijo v manjše, ki se skozi črevesno sluznico lahko vsrkajo v kri.

Pri prebavi sodelujejo mehanični, kemijski, izločevalni (sekrecijski) in mikrobiološki dejavniki. Mehanični dejavniki so jemanje, drobljenje, mletje in goltanje hrane, tudi bljuvanje, gibanje želodca in črevesa ter iztrebljanje. Izločevalni dejavniki vključujejo izločanje prebavnih žlez, kemijski dejavniki pomenijo izločanje encimov, ki hrano kemijsko spremenijo, mikrobiološki dejavniki pa so bakterije, ki v prebavnih sodelujejo pri razgradnji hrane. Pri krapu, koreslju in linju bakterije pomagajo pri razgradnji celuloze. Vse snovi, razen anorganskih soli in vode, ribe dobijo prek hranjenja z živimi organizmi živalskega ali rastlinskega izvora. Plenilke se prehranjujejo izključno s hrano živalskega izvora, precej manj rib se prehranjujejo izključno s hrano rastlinskega izvora, nekatere ribe jedo vse vrste hrane, veliko rib pa se prehranjuje s planktonom. Treba pa je poudariti, da ribe izkoristijo tisto hrano, ki jo imajo na voljo. Torej se hranijo z glavno ali občasno hrano in s hrano, ki jo jedo le zaradi nuje. Potreba po hrani je odvisna od časa zadrževanja hrane v želodcu oz., če ga nimajo, v prednjem delu črevesja. Hitrost prehajanja hrane skozi črevo je odvisna tudi hitrosti vsrkavanje prebavljenih snovi v kri. Na splošno je pot hrane skozi črevo pri ribah počasnejša kot pri višjih vretenčarjih. Glede na ta čas ribe razdelimo na tri skupine. V prvi so roparice z velikim želodcem, ki se hranijo v največjih časovnih presledkih. V drugi so ribe s slabše razvitim želodcem, v katerem se hrana ne zadržuje dolgo in se ne prebavi popolnoma. To so ribe, ki se hranijo z mešano hrano, interval med obroki pa traja 12 do 15 ur. V tretji skupini pa so ribe brez želodca, pri katerih se hrana v razširjenem delu črevesja zadržuje zelo kratek čas in se zato hranijo skoraj neprekinjeno. Intenzivnost delovanja želodčno-črevesnega trakta je odvisna tudi od temperature vode. Pri nizki temperaturi se hrana skozenj pomika počasi, pri višjih pa hit-

reje. Stopnja prebavljene hrane je v obeh primerih enaka, saj se slabša aktivnost prebavnih encimov nadomesti z daljšim zadrževanjem hrane v prebavnih. Pri preobilnem hranjenju se izkoriščanje hrane zmanjšuje, ker se le-ta v črevesu ne zadržuje dovolj dolgo.

Okrasni krapji pri hranjenju

Ločiti je treba prebavljivost in izkoristek hrane. Izkoristek hrane je vrednost, če od snovi v zaužiti hrani odštejemo enake snovi v iztrebkih. Krap in ščuka, odvisno od hrane in starosti, lahko izkoristita od 50 do 95 % hrane.

Prehranjevalno vedenje se pri posameznih ribah bistveno razlikuje, kar izhaja iz sestave njihovih prebavil oziroma obratno, saj so se prebavila v času razvoja prilagodila različnemu načinu prehranjevanja. Krap pri iskanju hrane uporabi številna čutila. V bistri vodi poišče hrano z otipom in vidom, njeno kakovost pa preveri z okusom. V kalni vodi za iskanje hrane uporabi tudi okus, kar so preverili pri slepih krapih. Krap zazna okus hrane tudi še, če je le-ta razredčena v razmerju 1 : 180. Nabor hrane, s katero se hrani krap, je zelo širok, v danih okoliščinah pa izbere najprimernejšo, ki je je v izobilju. Znano je, da ima krap od vseh krapovcev (*Cyprinidi*) usta najbolj prilagojena iskanju hrane na dnu in je sposoben najti hrano zelo globoko v mulju, kar je odvisno tudi od velikosti

rib. Pri skupni naselitvi krapov različnih velikosti večji krapji izrabijo hrano globlje v mulju, manjši krapji pa porabijo hrano, ki je na površini. Večji krapji namreč ne morejo izrabiti manjših delcev planktona, saj se le-ti pri hranjenju precedijo in odtečejo skozi hrustančne žbice, delce

pa potem izkoristijo manjši krapji. Če se različne starostne kategorije rib naselijo v pravilnem razmerju, bolje izrabijo naravno hrano v ribniku. Na tej osnovi skupaj vzreajo dve ali tri kategorije rib, saj že samo dve različni kategoriji povečata hektarski pridelek. Krap nerad ali sploh ne jemlje hrane, ki je ne more zdrobiti z žrelnimi zobmi, če pa že poje tudi večje delce, jih ne prebavi v celoti. V suhi snovi nevretenčarjev, ki so naravna hrana rib, je od 40 do 60 % beljakovin, kar ugodno vpliva na rast rib tudi pri razmeroma nizkih temperaturah. Odvisno od vrste in starosti ribe potrebujejo od 30 do 55 % beljakovin, ki morajo vsebovati

deset bistvenih (esencialnih) aminokislin: arginin, histidin, izoleucin, leucin, lizin, metionin, fenilalanin, treonin, triptofan in valin. Ribe za razgradnjo beljakovin potrebujejo enake encime kot višji vretenčarji. Pri ribah, ki imajo želodec, se razgradnja beljakovin začne že v njem. V normalnih razmerah se hrana v želodcu ne zadržuje dolgo in se prebava nadaljuje v črevesju s pomočjo izločkov trebušne slinavke in črevesnih encimov, ki jih je več pri ribah brez želodca. Rezultat prebave so aminokisliline, ki se vsrkajo skozi črevesno sluznico in s krvjo potujejo v jetra ter druge organe, kjer se iz njih gradijo telesne beljakovine, ali pa jih porabijo za energetske namene. Zanimivo je, da ribe za prebavo beljakovin v primerjavi z višjimi vretenčarji potrebujejo več energije. Aktivnost prebavnih encimov v črevesju je pri ribah plenilkah intenzivnejša kot pri vsejedih, pri rastlinojedih pa je zelo slaba. Na prebavo beljakovin bistveno vplivajo tudi encimi, ki jih vsebuje naravna hrana, s katero se ribe prehranjujejo. V zadnjem delu črevesa

se lahko vsrkajo tudi večje molekule beljakovin v nespremenjeni obliki, kar je pomembno, če ribe stradajo in je izločanje prebavnih sokov omejeno. Ribe lahko dobijo tudi preveč beljakovin, ki jih ne morejo razgraditi, kar se navadno zgodi pri visoki temperaturi vode in slabem izločanju prebavnih sokov. Posledica tega je hitrejši prehod hrane skozi črevo in izločanje neprebavljenih beljakovin, ki onesnažujejo vodo, zmanjša pa se tudi izkoristek hrane oziroma se zviša prebavni koeficient. To dejstvo je treba nujno upoštevati pri intenzivni vzreji in prehrano skrbno načrtovati. Naslednja pomembna sestavina so maščobe, katerih prebava poteka pri ribah izključno v črevesju, kjer jih žolčna kislina razcepi v manjše delce in tako omogoči delovanje lipaze, da jih razgradi v glicerol in višje maščobne kisline. Prebavljivost maščob doseže tudi 90 %. Pri ribah so pomembne omega 3 maščobne kisline, med katerimi sta najbolj znani eikosapentaenska kislina ali EPA in dokosaheksaenska kislina ali DHA. Ker sta obe zelo zaželeni v zdravi prehrani ljudi, so tudi zato ribe pomemben vir kakovostnega beljakovinskega obroka. Poudariti je treba, da imajo različne vrste rib različne vrednosti teh kislin. Kadar vnos maščob prekorači dejanske energetske potrebe, se le-te nalagajo v mišicah, podkožnem tkivu in v manjših količinah tudi v vseh tkivih in organih. Del maščob nastaja tudi v jetrih iz ogljikovih hidratov. Med stradanjem rib so maščobe tudi v krvi, s katero uskladiščene maščobe prehajajo v tkiva kot kot rezervna energija. Se pa ob pomanjkanju hrane te zaloge zelo hitro porabijo.

Pomembna energetska zaloga je tudi glikogen, ki nastane z zapletenimi biokemijskimi procesi in se kopiči v vseh ribjih tkivih; na primer pri krapih zaloga gli-

kogena znaša 10 % celotnega tkiva jeter in trebušne slinavke (*hepatopankreas*) ter je med stradanjem nujen vir energije. V naših temperaturnih razmerah se količina glikogena od septembra do januarja povečuje, februarja in marca popolnoma izgine, nizke vrednosti glikogena pa so ugotovili junija in julija.

Tretja sestavina hrane so ogljikovi hidrati, katerih prebava je pri ribah precej slabša kot pri drugih vretenčarjih. Za njihovo razgradnjo so bistveni encimi ekso-genega dela trebušne slinavke. Ribe, ki se hranijo z žuželkami, imajo tudi encim, ki njihov hitin razgradi do glukoze.

Na fiziologijo in prebavo hranljivih snovi pri ribah poleg temperature vplivajo še vsebnost v vodi raztopljenega kisika, slanost in onesnaženje vode ter ne nazadnje količina hrane v obroku. Veliki obroki povečujejo črevesno peristaltiko in s tem prehod hrane. Po dlje trajajočem stradanju se učinek prehrane poveča, bolje od starejših pa hrano izkoriščajo mlade ribe. Pri postrvih je pri iskanju najpomembnejši vid, sledita okus in vonj. V vedenju njihovega prehranjevanja razlikujemo dve fazi. Prva faza vzdraženja (ekscitacija) je povezana z iskanjem in najdbo hrane na osnovi negativnih ali pozitivnih dražljajev, ki se jih ribe spomnijo. Pri tem trzajo s plavutmi in škržnimi poklopci ter premikajo brke. Druga faza je hranjenje, ko ribe hrano vzamejo v usta, jo okusijo in pogoltnejo ali pa izpljunejo. Izbičnost glede hrane je pri ribah odvisna od vrste in vonja posameznih aminokislin, pri čemer se vsaka vrsta rib odzove na posebno kombinacijo aminokislin. S poskusi so ugotovili, da ribe zelo privlačijo zmesi tripsina, fenilalanina in histidina. Potočna postrv se pozitivno odzove na alanin, arginin, prolin, glicin in histidin. Pri krapu so med enajstimi aminokislinami, ki so jih

preskusili, pozitivne dražljaje izzvali le alanin, valin in glicin. Rezultati raziskav imajo veliko uporabno vrednost pri razvoju in izdelavi prehranskih mešanic za različne vrste rib pa tudi za športni ribolov. Treba pa je poudariti, da je vonjalna sposobnost zmanjšana ali povsem onemogočena v onesnaženi vodi.

Zelo odmevne raziskave na področju prehranjevalnih navad različnih vrst rib na osnovi različnih kombinacij aminokislin je opravil in v uglednih svetovnih revijah objavil naš znanstvenik, biolog, prof. dr. Tine Valentinič.

Ribe so vse življenje izpostavljene različnim mikroorganizmom, ki so v vodi. Na gram črevesne vsebine so ugotovili od 10³ do 10⁸ bakterij, kar je veliko manj, kot jih imajo v črevesju toplokrvni vretenčarji. Na sestavo in število bakterij vplivata tudi količina in vrsta zaužite hrane. Še največ bakterij najdemo v krapovem črevesju med intenzivnim hranjenjem. Znale so tudi številne bakterije, ki povečujejo prebavljivost hrane in tako izboljšujejo rast in sposobnost razmnoževanja ter večajo naravno odpornost proti povzročiteljem bolezni. Take bakterije so na primer *Bacillus* sp., *Lactobacillus* sp., *Enterococcus* sp. in še mnoge druge, ki so znane kot probiotiki, od katerih si v sodobnem ribogojstvu veliko obetamo.

Prof. dr. Vlasta Jenčič

Literatura

Bogut, I., Novoselić, D., Pavličević, J. (2006). Biologija riba, Poljoprivredni fakultet, Osijek.

Fijan, N. (1963). Anatomija, histologija, fiziologija i embriologija riba, predavanja »Ribogojstvo i bolesti riba, III. stupanj«, Zagreb, interni izvod.

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

2018	☾	●	☽	○																											
MAJ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲
2018	☾	●	☽	○																											
JUNIJ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER ULOV ○ SREDNJI ULOV ○ SLAB ULOV CIPRINIDI ▲ DOBER ULOV ▲ SREDNJI ULOV △ SLAB ULOV

Vse so podredili soški postrvi in jadranskemu lipanu

RD Tolmin je kmalu po začetku nove ribolovne sezone s slavnostnim druženjem na tradicionalnem pribežališču tamkajšnjih ribičev ob jezeru na Mostu na Soči obeležila prvih 70 let delovanja. Kot se spodobi, so se na slovesnosti zahvalili zaslužnim za delo v preteklosti in ob tej priložnosti izdali še zbornik ob obletnici upravljanja Tolminskega ribiškega okoliša. Obletnica je sovpadla z nedavno zamenjavo na čelu družine, saj je Lucijana Rejca po 18 letih na mestu predsednika nadomestil Milan Berlot.

Ne glede na vse požrtvovalno delo tolminskih ribičev v sedmih desetletjih pa vendarle izstopa edinstven dosežek. »V tem času smo člani med drugim spisali pravo uspešnico. V njej je glavno vlogo odigrala prav gensko čista soška postrv, ki smo jo rešili pred skorajšnjim izumrtjem,« navaja Lucijana Rejec.

A pojdimo po vrsti. Čeprav je prvi zakon o sladkovodnem ribištvu Goriško zajel že leta 1894, je bilo treba počakati dobrega pol stoletja do ustanovitve Ribarske zadruge Tolmin leta 1947. Zadrugo je ustanovilo 21 članov, vendar do priključitve Primorske matični domovini septembra še ni delovala v enakem obsegu kot zdaj. Leta 1952 je takratna država odpravila sistem zakupa ribolovnih pravic, zadruga pa se je preimenovala v Ribiško društvo Tolmin. Zdajšnje ime ima družina od leta 1957.

Formalno urejanje ribolova po drugi svetovni vojni je pomenilo, da ribolov ni bil več zgolj pravica fevdalcev, plemičev in drugih privilegirancev, temveč je ribič lahko legalno postal vsak državljan, ki je sprejel nekaj pisanih pravil. Tako se je članstvo v zadrugi še istega leta podvojilo, konec 60.

Trije predsedniki RD Tolmin (z leve): Stanko Kovarič, aktualni predsednik Milan Berlot in Lucijana Rejec

Ob visokem jubileju je RD Tolmin izdala zbornik, v katerem je predstavila 70 let dela v ribiškem okolišu, s katerim upravlja.

let pa je lovilo že več kot 200 ribičev. Leta 1980 je članstvo že preseglo številko 500, sedem let pozneje pa je padel rekord s 703 člani. Z osamosvojitvijo je družina izgubila 200 ribičev in nato kmalu še 100. Zadnja leta

se število članov giblje nad 400, število pa je omejeno na 440.

V 70. letih so RD Tolmin vodili Julij Fratnik, Oton Antauer, Anton Jesenšek, Metod Uršič, Marjan Klavora, Stane Kovarič

INTERVJU Z NOVIM PREDSEDNIKOM RD TOLMIN MILANOM BERLOTOM

Enotna ekipa je pogoj za delo

RD Tolmin je marca po 18 letih dobila novega predsednika, potem ko je Lucijana Rejca zamenjal Milan Berlot. Pred tem je bil 15 let član upravnega odbora, z njim pa smo se pogovarjali o novih izzivih, ki čakajo družino v prihodnjem obdobju.

V kakšni kondiciji je RD Tolmin ob vašem prevzemu?

»No, malce prezgodaj je še govoriti o stanju, vsekakor pa ni najbolj rožnato. Že takoj smo se soočili z zelo perečimi stvarmi, ko so nekateri ključni nosilci posameznih področij odstopili s funkcij (gospodarjenje, čuvajska služba, op. p.). Še posebej, ker gre za začetek ribiške sezone, ko je dela ogromno. Prihajajo domačini, tuji in če ne bomo imeli dovolj rib v vodi, bomo imeli dodatne težave.«

S katerimi ključnimi točkami ste prepričali članstvo, da je v večini volilo za vas?

»Mislim, da mene in moje delo ribiči dovolj dobro poznajo in mi zaupajo. Ribiči so se v zadnjem času pritoževali zaradi stanja ribjega življa v vodi. Rib ni bilo toliko, kot bi pričakovali. Osnovna naloga je vzpostaviti stanje, da bodo tako ribiči, kot domači in tuji gostje, ki pridejo loviti na naše vode, spet zadovoljni. To je izhodišče, največjo pozornost pa bomo namenili domorodnim ribam, predvsem soški postrvi in lipanu, ki sta ponesla slavo Soče po vsem svetu. Šarenka je lahko zgolj rezerva ali dodatek, saj turisti prihajajo zaradi soške postrvi in tudi lipana. Vsekakor želim vzpostaviti dobro sodelovanje z ostalimi nosilci turizma v Posočju. Vsi imamo namreč nekaj od tega, saj so ribiči zelo dobri gostje.«

RD Tolmin je prednjačila na področju raziskav. Boste to delo nadaljevali?

»Vsekakor bo to delo treba nadaljevati. Res pa je, da je to odvisno od denarja. Doslej ga je največ prispevala inštitucija iz Francije, ki je zdaj žal prekinila sodelovanje. Poiskati bomo morali novega partnerja in rešitve, da bomo lahko nadaljevali kot nosilci raziskovanja na področju domorodnih rib.«

Zdaj že nekdanji predsednik je dejal, da tudi znanstvenikom vsega ne verjame in da bi lahko delal še bolje, če bi imel boljšo ekipo. Del te ekipe ste bili tudi Vi 15 let. Kako to komentirate?

»Enotna ekipa je predpogoj za delo. Brez tega si ne predstavljam delo RD. Pogrešal sem društveni duh in vsekakor upam, da bomo to nadoknadili v tem obdobju. Ve se, kaj družina predstavlja in če te družabnosti

Dobitniki priznanj

in Lucijan Rejec. Rdeča nit vseh mandatov pa je ribogojstvo – z napakami in uspehi. Zgodbo kobariškega ribiča Josipa Frandoliča, ki je leta 1906 iz Bosne prinesel ikre potočne postrvi in jih nato vložil v Sočo, ter poznejše posledice križanja s soško postrvjo poznamo. Zgodba o reševanju soške postrvi se nato začne šele leta 1968, ko je RD prvič opravila smukanje soške postrvi v Tolminki, ikre pa oddala v ribogojnico v Ilirsko Bistrico. Dve leti pozneje je začela vzrejati soške postrvi v sodelovanju s kolegi iz RD Soča. Leta 1985 so v Zadlaščici našli čiste soške postrvi, kar je bil povod za gradnjo valilnice v Modreju leta 1989. Čez pet let

V imenu RD Tolmin je jubilejno listino iz rok predsednika RZS dr. Miroslava Žaberla prejel predsednik RD Tolmin Milan Berlot.

Novi predsednik RD Tolmin je od letos Milan Berlot. (Foto: I. Holy)

ne bo, se lahko stvari obrnejo v drugo smer. Tako bi nadaljevali v smeri zadnjega obdobja, to pa ne bi bilo dobro.«

Imate kakšne prioritete, kako servisirati vseh 140 kilometrov ribolovnih vod, za katere nimamo niti približno dovolj zmogljivosti?

»Tega problema se zavedam in čez noč ga ne bo mogoče odpraviti. Voda imamo dovolj, treba pa bo postoriti ogromno, pripeljati še kakšno strokovno pomoč in spet aktivirati ribiče, da bodo sodelovali v akcijah in tudi na ta način spet pridobili lojalnost družini. Res pa je, da se reke spreminjajo. Treba je pač priznati, da Soča ni več ista reka kot pred 20 leti. To je tudi vzrok kritike, da rib ni več. Ampak tudi nekdanjih pogojev za ribe v vodi ni več.«

Ena vaših prvih odločitev je imenovanje Blaža Zidariča iz Zavoda za ribištvo na čelo gospodarske službe. Kako ste prišli do te izbire pri tako množičnem članstvu?

»No, Blaž ne bo gospodar. Dobili smo ga kot pomoč in za njegovo imenovanje sem se posvetoval z vsemi člani upravnega odbora. Glede na to, da je novo vodstvo prvi dan dela izgubila gospodarja, je odločitev takšna. To je bil zame huđ udarec, ampak moramo naprej. Blaža kot strokovnjaka cenim, zato smo bili v upravnem odboru enotni. Bomo pa sčasoma vpeljali lastnega gospodarja.«

je zrasla še manjša ribogojnica na Tolminki. Intenzivne raziskave o soški postrvi so se začele leta 1993, ko je pilotni projekt začela financirati francoska biološka postaja Tour du Valat. Uspeh je bil za raziskovalce tako pomemben, da je postaja svoje delo s tolminskimi ribiči nadaljevala do pred nedavnim. Jadranski lipan ni ostal na stranskem tiru, a za enako obsežne raziskave ni bilo na voljo tolikšne finančne spodbude. »Teh 24 let raziskovalnega dela v RD Tolmin nam je dalo veliko uporabnih podatkov za gospodarjenje z našimi vodami, pa tudi podatkov, potrebnih za kakovostno ribogojstvo. To je nekaj, kar je treba ohranjati in nadgrajevati,« je prepričan do nedavnega vodja ribogojstva v družini Dušan Jesensek.

Na Mostu na Soči je predsednik RZS Miroslav Žaberl izpostavil RD Tolmin prav zaradi prej zapsanega: »V Sloveniji RD delajo dobro ali zelo dobro, posebnost RD Tolmin pa je, da se je ozrla v prihodnost z raziskavami soške postrvi in jadranskega lipana. V takem obsegu tega pri nas ni počel še nihče. Naloga novega vodstva je, da to delo nadaljuje. Se je pa prav na primeru RD Tolmin pokazalo, do kam seže prostovoljstvo in od kje naprej mora nekaj postati profesionalno delo.«

Zdaj že nekdanji predsednik Lucijan Rejec se poslavlja z dvema pomembnima dosežkoma družine. Leta 2008 je dosegla rekord s prodajo 7.163 turističnih ribolovnic. Raziskava iz daljnega leta 2002 je pokazala, da športni ribolov zgornjemu Posočju prinaša 2,4 milijona evrov na leto, medtem ko se prodaja turističnih kart v zadnjih letih giblje od 6.000 do 7.000, kar RD Tolmin prinese od 250.000 do 300.000 evrov. To je bilo dovolj, da se je družina lotila gradnje 2,5 milijona evrov vredne ribogojnice – projekta, ki so ga zasnovali že leta 2000 in ki ga je takratni predsednik Rejec plačal tudi z zdravjem. »Zadnja tri leta in pol so bila najtežja v vseh mojih mandatih. Zelo težko je v naši birokratski domovini narediti tak objekt, a kasneje sem ugotovil, da je še težje urediti poslovanje novega podjetja. Za povrh sem med tem utrpel še možgansko kap. Zdaj, ko sem odložil funkcijo predsednika, se čudovito počutim. Marsikaterih načrtov nisem uspel izpolniti, a bi za to potreboval še najmanj deset let, ki pa jih nimam več. Upam, da bom o teh stvareh obširneje kaj napisal sedaj, ko imam čas za to,« je napovedal Rejec.

Ob jubileju je RD Tolmin podelila tudi priznanja.

Znak za ribiške zasluge so prejeli Metod Carli, Valter Čujec, Albin Gomilšček, Danilo Jarc, Egon Križnič in Ivan Prezelj.

Red za ribiške zasluge III. stopnje so prejeli Stane Berginc, Marko Kavs, Silvo Štrukelj, Iztok Uršič in Vladimir Vulč.

Red za ribiške zasluge II. stopnje je prejel Milan Berlot

Red za ribiške zasluge I. proe stopnje so prejeli Gabrijel Dejan, Zoran Kocič in Lucijan Rejec.

Znak Mladi ribič je prejel Tim Žgajnar.

Posebna jubilejna priznanja za dolgoletno požrtvovalno delo so prejeli Leopold Gruntar, Marjan Maraž, Dušan Peršič in Oskar Rosič.

Blaž Močnik

Ščuka, platnica in »stoofvlees«

Očarljivega hladnega, sivega in vetrovnega vremena belgijskih poljedeljskih ravnin, prekopanih s polderji¹, ne bi nikoli doživel z muharico in mavričastimi muhami za ščuke, če ne bi maja 2016 organiziral festivala muharjenja v Idriji. Mnogo tednov pred samim festivalom sem napisal veliko e-vabil številnim vezalcem, katerih pernati in dlakavi posnetki so me navdušili. Na vabilo se je odzval tudi Belgijec Arne Roels, ki je na festivalu vezal svoje barvne in bleščeče potezanke na trnke # 4 in večje in že takrat sva se pogovarjala o njihovih vodah in ribah.

Zaradi močne želje po muharjenju na morju sem od Arneja naročil tudi paket potezank za orado, brancina in druge jadranske plenilke. Izdelal mi je vrhunške muhe glede na prehranjevalne navade omenjenih rib. Letos sem jih testiral tudi na salmonidnih rekah in presenečeno ugotovil, da so zelo privlačne tudi postrvem. Belgija in sosednje države, ki so odprte na vzhodni Atlantik, imajo pričakovano zelo razvit ribolov na morju. Še posebno spoštovane ribe za ribolov z muho so brancini, saj so menda ena najbolj napadalnih rib nasploh. Ogromna nazobčana usta in mišičasto telo sestavljajo pravi morski lovski stroj. Iz Francije, Pariza, kjer sem živel, je sicer 250 kilometrov, ampak to z javnim francoskim in belgijskim prevozom ni noben izziv. Francija ima nekaj, česar v Sloveniji ne bomo imeli nikdar: hitre in zelo hitre vlake po razmeroma ugodnih cenah in vrhunskimi povezavami med vsemi večjimi mesti zahodne Evrope.

Računala sva, da bo november super tako za brancina kot tudi za ščuko. Načrt se je uresničil decembra. Brancini so zamujali s potjo od juga proti severu, saj je le-ta zelo odvisna od temperatur morja. Tako sva načrtovala samo napad na ščuke. Rana ura, zlata ura in ob peti jutraj sem že stopil na mestni vlak nedaleč od stanovanja v južnem pariškem predmestju Le Plessis Robinson. Sledila je kratka vožnja do postaje Gare du Nord, od koder je Pariz s hitrimi vlaki povezan z vsemi večjimi zahodno-

¹ Hidrološka umetna depresija, obdana z nasipi; s kanali in vodnimi izpusti je povezana z vodo, ki ga obkroža.

evropskimi mesti. Tam sem se vkrcal na vlak TGV (Train à Grande Vitesse – vlak velike hitrosti oz. hitri vlak) in s hitrostjo več kot 300 km/h odrvel proti Lillu, ki je blizu meje z Belgijo. V Lillu sem preprosto zamenjal peron. Vožnja do Kortrijkja, kjer me je Arne že čakal, je ob sendviču hitro minila. Bienvenue en Belgique (Dobrodošli v Belgiji, op. ur.)!

Najprej sva skočila na kavo, brez katere ne gre začeti dobrega ribolova. V Franciji je najti dobro kavo velik izziv, zato sem upal, da bo v Belgiji le-ta za zrno boljša. Na mojo žalost ista barva, druga voda. No, bodo pa vsaj ščuke grabile po najinih nabritih muhah, sem si mislil, želel in upal.

Posebnost ščukolova v Belgiji so

Brez jutranje kave sva parkirala pred katedralo v mestu Diksmuide in Arne je začel sestavljati palice.

vodni kanali – polderji, ki povezujejo razne reke in potoke ter omogočajo tako namakanje kot odvajanje voda s poljedeljskih površin. Kanale, zgrajene že dolgo nazaj za kmetijske potrebe in razvoj, so naselile tudi različne ribe, kjer to dopušča kakovost vode. Gozda ni videti nikjer, le travniki, pašniki in skrbno obdelane njive do konca obzorja. Ko sva prispela na prvo lokacijo, naju je pričakalo kislo presenečenje – zelo visok vodostaj. Voda se je ponekod razlivala po poljih in ustvarjala še kar velika plitva jezera. Začetna navdušenost naju je malce zapustila, saj sva bila na robu krajinskega parka, v katerem je ribo-

Posebnost ščukolova v Belgiji so vodni kanali – polderji, ki povezujejo razne reke in potoke ter omogočajo tako namakanje kot odvajanje voda s poljedeljskih površin.

Skoraj vsak met je pomenil prijem ribe.

Muharji smo imeli več uspeha kot beličarji.

lov prepovedan. Vseeno sva temeljito prečesala sto metrov kanala, ki je bil na najširšem delu širok največ deset metrov in s skoraj stoječo vodo. Zamenjala sva verjetno polovico vseh muh, brez enega prijema. Uro kasneje sva spakirala in se odpeljala na obetavnejšo lokacijo.

Nekaj deset minut kasneje sem na drugem polderju razmišljal, kako drugačno je muharjenje v Sloveniji. Pri nas se odločim za lov na določeni reki in potem menjam samo mikrolokacije ter prehodim in prelovim veliko mest, ki so blizu eno drugemu, tako da kar najbolje izkoristim dan. Drugi polder je bil še malce manjši kot prvi. Arneja sem večkrat vprašal, kako lahko v tako majhni vodi živijo takšne velike plenilke, saj tudi za drobiž ni veliko prostora. Njegov optimizem in smeh ter predvsem prejšnje izkušnje so naju držale pokonci, da bodo ščuke

vendarle začele prijemat. Pa niso, ne v eni in niti v treh urah prečesavanja. Prehodila sva kar veliko terena, ko se je dvignil hladen veter in padla tema, in sicer veliko hitreje, kot sem pričakoval, čeprav je tam dan daljši za eno uro v primerjavi s Slovenijo. Moč proti vetru in volja proti mrazu sta naju zapustila in zapustila sva polderje.

Čeprav sva se z Arnejem spoznala v Idriji na festivalu in se sedaj srečala drugič, sem bil izjemno prijetno presenečen nad njegovim vabilom, da sem njegov gost za vodo in doma. Tako sem imel priložnost za en večer doživeti še belgijsko družinsko življenje in druženje, kar je bilo na koncu največja vrednost obiska. Večerja, zabava z otroki in pogovor ob rumu so večer tako hitro skrajšali, da sem bil ob enajsti uri zvečer že kot zombi. Kamping postelja sredi dnevne sobe je bila

več kot razkošje proti povprečnosti hotelskih sob.

Zjutraj sva bila kljub mrzlemu jutru pokonci že ob 6.30 in na poti do vode opravila le hiter postanek za zajtrk v mestni pekarni. Zaradi poraznega ščukulova je Arne predlagal načrt B in nič ščuk. Strinjal sem se s presenečenjem, čeprav se mi ni niti najmanj sanjalo, kaj in kje bova lovila. Brez jutranje kave sva parkirala pred katedralo v mestu Diksmuide, 50 kilometrov od Kortrijkja. Najprej sem mislil, da greva še na prvi espresso in nato nekam naprej. Pa ni bilo tako. Arne se je začel opravljati in sestavljati palice ter zajtrkovati rogljiček. Spoznal sem, da sva že na lokaciji, čeprav nisem nikjer opazil reke ali potoka. Očitno bova muharila sredi mesta. Odlično, poleg izkušnje v Parizu bo to že drugo urbano muharjenje. Arne mi je hitro pripravil dvojno navezo, dva posnetka ličink ter rekel, da morava pohiteti, da bi dobila kakšno dobro mesto. Začuden sem ga pogledal, češ: »Kakšno gnečo pa je pričakovati ob 7. uri zjutraj v pasjem decembrskem mrazu sredi mesta?«

Le kratek sprehod okoli vogala starih rdeče opečnatih belgijskih hiš in prišla sva do kanala, ki je bil obdan z dokaj visoko škarpo. Voda je bila lepe čajno rjave barve, stoječega statusa, mrtvega videza. Hmmm, in tudi prva nisva bila. Skoraj med zadnjimi, ko sem razmišljal kasneje.

Kar nekaj muharjev je že stalo na ozki sprehajalni poti levega brega in se zavzeto sklanjali čez železno ograjo in previdno vodilo ličinke po toku navzdol. Navdušen sem hitro pripravil muharsko vrstico in se naslonil čez ograjo.

Voda je bila vse drugo kot brez življenja. Akcije ni manjkalo in kljub konkretnemu mrazu so ribe prijema-

Akcije ni manjkalo in kljub konkretnemu mrazu so ribe prijemale, kot da stradajo.

le, kot da stradajo. Kmalu se je trlo muharjev, dnevnih sprehajalcev, prijateljev in beličarjev, ki so lovili na palice štek. Presentljivo smo muharji imeli mnogo več uspeha in skoraj vsak drugi zateg se je uspešno končal z ribo. Od ploščičev, platnic, koresljev in podobnih vrst – vse se je tistega jutra zvrstilo pred fotoaparatom. Rib se je trlo v vodi toliko, da sem jih kar nekajkrat zapel za kakšno plavut. Že nekaj let nazaj se je kakovost vode v vodnih kanalih zaradi strožjega nadzora ter omejitev gnojenja in škropljenja polj zelo izboljšala in dandanes z lahkoto omogoča izjemno pestrost ribjega življa.

Povsem noro, nepričakovano in odlično! Debate in šale so padale ves čas. Prijaznost ljudi je bila neverjetna. Ko sem predsedniku kluba, ki je prišel naokoli, povedal, da sem iz Slovenije in član v RD Idrija, me je debelo pogledal,

Tradicionalna flamska jed stoofvlees je pravzaprav vrhunski golaž z mehkim govejim mesom, utopljenim v staranem rjavem pivu, z žličko gorčice, ščepcem sladkorja in čokolade.

kaj počnem potem pri njih v tistem kanalu. Vsi, ki so že obiskali ali slišali za slovenske reke, so mi navdušeno pripovedovali svoje spomine in želje.

Nekaj pred dvanajsto nama je že pošteno »zanoihtalo«, saj mraz v sencih hiš navkljub sončnemu dnevu ni niti malo popustil. Malo sva še pogledala, kako gre beličarjem, ki so na kostnega lovili slabo, nato pa sva šla v kavarno na trgu poleg katedrale na prvo kavo dneva. Debata o ribah in muhah se je šele tedaj dobro začela, ko nisva več držala palice v roki.

Po črni vodi me je Arne povabil na tradicionalno flamsko jed – stoofvlees. Slišati je bilo predvsem težko izgovorljivo ter ne preveč opisno in predstavljivo. Ni ga boljšega kot lokalno in tradicionalno, zato sva naročila vsak svoj krožnik jedi stoofvlees. Dobil nisem nič drugega kot vrhunski golaž z mehkim govejim mesom, utopljenim v staranem rjavem pivu, z žličko gorčice, ščepcem sladkorja in čokolade – ja, čokolade –, ki se kuha dolgih in počasnih 12 ur. Seveda so ga postregli s pomfrijem, ki izvira iz Belgije. Sicer bi se poleg mnogo bolj priljubljenega francoskega bageta kot pa krompir v obliki v olju namočenih rumenih palčk, ampak v redu – naj bo vse tradicionalno. Moram priznati, da je bila to ena izmed najboljših izvedenk golaža, ki sem jih poskusil od Srednje Amerike do Mongolije. Res, res za prste pojest.

Miha Lenič

NA OBISKU V OSREDNIJH ALPAH

Obmejne muharske radosti

Slovenija je posejana z biseri, med katerimi kraljujejo reke in številni potoki. Le katere naravne znamenitosti pri nas ne krasijo prav voda? Vodne žile, ki napajajo rodno grudo in ribiška srca, željna svežine, so duša naše dežele. V ducatih ribiških okolišev so mnogi ribolovni revirji, ki presenetijo s slikovitostjo in pestrostjo. Enega takšnih smo po prijetnem naključju našli na slovenskem Koroškem, v bližini Mute. Tam z avstrijske strani priskaklja droben potok, ki ga hitro okrepeča množina pritokov. V bistri vodi, obdani s temnimi pragozdovi, živijo domorodne potočne postrvi. Pristna narava, ohranjen vodotok in polnokrven ribolov so bili zadostni razlogi, da smo se ob Bistrico odpravili brez pomislekov.

Koroška slovi po kakovostnih muharskih revirjih, ki pa jih povprečni domači ribiči ne obiskujejo ravno pogosto. Tako so Meža, Mislinja, Suhodolnica in drugi dragulji Korotana po nemarnosti malce pozabljeni. Kaj se dogaja z drugimi še manjšimi vodotoki, ne vemo, se pa odpira od Raven na Koroškem proti vzhodu povsem nov svet. Zahodni del Pohorja in bližnja okolica obetata veliko, o čemer smo se v zadnjih nekaj sezonah prepričali na lastne oči (pošteno so jo skupile tudi umetne muhe).

Tam nam srce utripa drugače kot drugod. Svet je kultiviran, a odmaknjen in miren. Koroška je pravi slovenski sever s tisočletno tradicijo. Kljeni, prijazni ljudje, ja, pa lipe in macesni, s soncem posuto zlato. Pomlad in jesen sta tam najlepša. Zakaj ne bi uvoda v letošnjo muharsko sezono preživeli na Koroškem? Smo! In Bistrica je bila imenitna.

Revir

To je večji potok v osrčju Kozjaka, sredogorja med vzhodnimi Karavankami in Pohorjem. Mehki vrhovi ne izdajajo, da je povprečna nadmorska višina terena več kot 700 m. Geološko gledano smo v osrednjih Alpah, kjer prevladujejo magmatske in metamorfne kamnine temne in črne barve. Apnenčastega skalovja praktično ni. Prst je kislja, teren neprepusten, izza vsakega vogala pronicajo izviri, nad ostentji brizgajo slapišča.

Voda je zaradi svojevrstne podlage videti temna ali skorajda črna. Belih in prostranih prodišč ni, teren je strm in buri domišljijo. Le kakšne ribe se skrivajo v tem revirju?

Z Bistrico gospodarijo v RD Radlje ob Dravi. Prijatelj Jernej, ki je njihov član in prizadeven funkcionar, nam je

Bistrica je očarljiv alpski potok, ki priteče iz Avstrije in se pri Muti izliva v Dravo. Zanimiva bo za muharje, ki imajo radi ribolov v odmaknjeni naravi in zalezovanje plašnih domorodnih potočnih postrvi.

Odsek koroške Bistrice, označen na zemljevidu Slovenije.

Ribolov

Zahtevne priprave za ribolov na Bistrici niso potrebne. Ribič bo za čudovit muharski dan potreboval povprečno opremo, denimo lažjo muharico razreda od #0 do #5 s pripadajočo vrvičico in kolescem. Glede na majhnost vodotoka bi bil zanimiv tudi ribolov z opremo tenkara (brez kolesca in

Potočna postrv iz Bistrice. Ko si nadene suknjo v varovalni barvi, se tako zlije z okolico, da je skorajda ni opaziti.

Velik naklon ozemlja botruje hitri vodi in močnim curkom. Kljub temu je ob Bistrici obilje tolmunov in zatonov, ki nudijo ribam zavetje, ribičem pa razburljive ribolovne koticke.

rad razložil, da je sicer glavni vodotok Drava. Velika reka ponuja obilje ribolovnih možnosti za beličarje in ljubitelje vijačenja. V RD gospodarijo še z ribnikom Reš, kjer je ribolov prijeten tudi ko severni sosedje ne praznuje hidroelektrarn in se po Dravi ne vali na tisoče ton mulja.

Za ribolov na Bistrici obstaja dovolilnica po načelu ujemi in vzemi, ki stane 20 evrov. Na voljo je na nekaterih fizičnih prodajnih mestih (za informacije pobrskajte po www.rdradlje.si) in na spletu. Revir poseljujejo potočne postrvi, za vzorec je šarenk, v spodnjem delu tudi klenov in lipanov. Ribolov je dovoljen od jezua v vasi Gortina (za nekdanjo ribogojnico) do izliva v Dravo v naselju Muta. Obvezna je uporaba brezalustnikov (ali trnkov s stisnjeno zalustjo), kazalniki prijema so dovoljeni.

Povprečen ribič si bo za tamkajšnji

ribolov vzela dan ali dva. Koroška sploh ni daleč, a po napornem ribolovnem dnevu in bučnem proslavljanju življenja bo utrujeno ribičevo telo potrebovalo mehko posteljo. Dostop do revirja je povsem preprost in je mogoč iz smeri Dravograda ali Maribora (prek Radelj ob Dravi). Potok teče po jarku (soteski) in je za dostop do vode potrebnih nekaj minut hoda. Priporočamo tudi ogled zgornjega odseka struge, blizu meje z Avstrijo, kjer je Bistrica še očarljivejša.

Kot smo omenili, potok izvira v Avstriji. Tam so ga zajezili, zaselkom na naši strani meje pa v primeru okvare jezua grozi povodenj. Ob cestah so zato nameščene sirene, table po pobočjih pa označujejo višino poplavnega vala, ki bi se teoretično lahko pripetil. Grozljivo? V resnici je celotna dolina prav spokojna.

podvrvice). Muharski hlačni škornji so priporočljivi, niso pa nujni, saj globina le redkokje preseže dober meter. Ribič naj si natakne vsaj gumijaste škornje do pasu. S takšno opremo bo obvladal večino situacij ob Bistrici in lepo lovil od jutra do večera.

Tudi izbira umetnih muh ni tako bistvena. Na začetku sezone in ob povišanem vodostaju bodo primerni vsi obteženi posnetki ličink, pa tudi manjše potezanke. Omenimo naj klasične domišljajske posnetke ličink, denimo princa, zajčje uho in podobne. Lahko so zvezane z dodatkom zlate glave, še bolje pa je, če se sploh ne svetlikajo. Temnejše silhuete bodo verjetno primernejše za nižji vodostaj in vroča poletna obdobja. Ob toplih pomladanskih in poletnih dneh se izkažejo suhe muhe, ki jih postrvi cmokajo kot za stavo. V Bistrici je domorodne potočne postrvi več kot 90 % ribje populacije, ▶

Prekrasna majhna potočna postrv zeleno-zlatih barv in posuta z rdečimi pikami je prišla na posnetek drobne ličinke.

Čudovite barve zaznamujejo prav vsako postrv iz Bistrice. Tam ne šteje velikost, temveč veličina drobnih reči. Kdor jih zna ceniti, je bogato poplačan.

Največje ribe, ki nam jih je uspelo ujeti, so merile okoli 30 cm, v Bistrici pa živijo tudi večje. Vse ribe od 40 do 50 cm so za takšen vodotok trofeje.

Plemič Born je pred več kot 200 leti pisal o draguljih iz podzemlja Koroške, mi pa raje občudujemo tiste izpod gladine bistrskih slovenskih potokov in rek. Lepota, ki ji ni para!

kar je izjemno razveseljivo. Sem in tja bodo ribiča presenetile šarenke, v spodnjem toku reke (pred izlivom v Dravo) tudi lipani in kljeni.

Bistrica je za ribolov najprimernejša, ko je njen pretok od 1 do 3 m³/sek. Mi smo jo obiskali, ko je imela 2,5 m³/sek in zapisati moramo, da so bile razmere

Voda slikovitega Sedelnikovega slapa je eden številnih pritokov Bistrice na slovenski strani.

Najpogosteje smo lovili na obtežene domišljajske posnetke ličink, bodisi na princa, zajčje uho ali fazanji rep. Ob toplih pomladnih in poletnih večerih pridejo prav tudi raznovrstne suhe muhe.

zares odlične. Na dobre tri kilometre dolgem lovnem odseku potoka smo bili sami, ribe pa so prijemale praktično povsod.

Za spremembo smo se odločili, da se bomo pomikali s tokom navzdol. Z ribolovom smo tako začeli pri naselju Gortina, kjer se začne revir. Na tistem delu je več zanimivih curkov in manjših tolmunov, kjer se je nad temnim dnom voda zlato in srebrno bleščala. Čeden potok se je kopal v soncu in nas spominjal na revirje v Koralpah, le nekaj deset kilometrov severneje. Tam je ribolov le za izbrance, mi pa tu dejansko lahko lovimo brez posebnih državnih dovoljenj in prilizovanja lokalnim veljakom.

Zravnali smo vrvice, nataknilni sončna očala in akcija se je začela. V globljih tolmunih, kjer nas ribe niso opazile, je bil ribolov otroško lahek. Praktično na vsak met smo zabeležili prijem, povprečna velikost potočnih postrvi je bila od 20 do 25 cm. Sama čudovita podvodna bitja matere narave

Ocenjevalni list

Revirje ocenjujemo tako, da vsako izmed sedmih kategorij ocenimo z oceno od 1 do 6. Kategorije so ustrezno ovrednotene, kar pomeni, da sta npr. čistoča vode ali ribja populacija pomembnejši kategoriji kot možnost parkiranja ali dostop do vode.

Vodotok: Potok Bistrica
Revir: Od jezua pri naselju Gortina do izliva v Dravo.
Upravljavac: RD Radlje ob Dravi

Kategorije in vrednost (faktor)	Obrazložitev kategorije	Ocena od 1 do 6	Rezultat (zvezdice)
Kakovost vode 0,20	Čistost vode in okolice vodotoka. Splošna senzorična ocena.	5,5	1,1000
Pestrost ribolova 0,10	Ali je na revirju primeren ribolov za začetnike in izkušene ribiče. Pestrost vodotoka s stališča načina ribolova.	4,0	0,4000
Cena dovolilnice 0,10	Ocena razmerja med kakovostjo ribolova in ceno dnevne dovolilnice.	5,5	0,5500
Ribja populacija 0,30	Možnost ribolova več ribjih vrst v različnih letnih časih.	5,5	1,6500
Pristop do vode 0,075	Zaraščenost vodotoka, udobnost pri ribolovu (metanje).	5,0	0,3750
Dostop do revirja 0,075	Prometna povezanost, možnost primerne parkiranja.	5,0	0,3750
Ocena upravljavca 0,15	Dostopnost do pomembnih informacij, odzivnost informacij, odzivnost in prijaznost upravljavca.	6,0	0,9000
		36,5 točke	5,35 zvezdice

Bistrica priteče iz Avstrije, kjer jo imenujejo Feistritz. Sprva je majhna, a kljub temu izredno mikavna za oko. Turistični ribolov v tamkajšnjem delu ni dovoljen.

Popolna divja potočna postrv je ulov, ki zadovolji prav vsakega ribiča. Še posebno je razveseljav podatek, da so domorodne rdečepike v Bistrici več kot 90 % celotne tamkajšnje ribje populacije!

V globoki tesni pred naseljem Muta se nad rečico pnejo strme stene, ki prispevajo k čarobno skrivnostnemu ribiškemu razpoloženju.

Tale bo prava! Posvet o izbiri umetne muhe je bil v resnici bolj prijateljski klepet, saj postrvi niso bile zelo izbirične.

s popolnimi plavutmi, rdečimi pikami in čvrsto tolščenko. Pošteno so hlastale za našimi muhami, ki so bile po nekaj sto metrih lovnega odseka, koder smo začeli, že kar malo oguljene. Prijemale so tudi redkejšje šarenke, največje postrvi pa so bile domorodne potočnice nekje od 28 do 32 cm. Zapisati moramo, da so odlične borke, po videzu pa jim ni para.

Prestavili smo se nižje po toku navzdol in se preizkusili v muharjenju v soteski. Tam je precej zanimivih zavojev in globljih tolmunov, kjer se nedvomno skrivajo tudi večje postrvi. Med našim potikanjem ob potoku smo spet prelisčili nekaj potočnic, katerih lepote in barve so nas očarale vedno znova. Previdno smo se pomikali s tokom navzdol in ubirali poti med grmovjem, da nas ribe ne bi opazile. Metali smo proti toku in lahni meti

so omogočali, da smo ujeli tudi izbirične na iztekkih. Doživeli smo zelo zanimiv ribolov, poln drobnih radosti.

Z ribolovom smo končali tik pred izlivom Bistrice v Dravo, kjer velikost potoka že spominja na manjšo reko. Na žalost so jo tam vkovali v beton, kar sicer ne zmanjšuje števila prijemov, ni pa tako prijaznega videza za razvajeno muharsko oko. Bistrica je najlepša v soteski ali višje proti meji z Avstrijo. Tam mladi gospodični res ni para, njenim potočnim postrvem pa tudi ne.

Vtisi

Na Bistrico se odpravite še ta mesec, ko v zraku drhti poletje in je muharjeva prihodnost lepa. Vzpeti se nad polja ajde, v višave, od koder prihajajo naši pradedje in odmeva slovenska pesem – je na tem svetu še kaj tako mikavnega?

Prek prastarih kamnin Centralnih

Alp se pretaka naša čarokrasna Bistrica. V njej je brez števila prelepih domorodnih potočnih postrvi, ki jih spremlja prav takšna naravna okolica. Če je *tisti zgoraj* res kdaj trosil lepote na naš svet, mu jih je na tamkajšnjem mestu k tlem padlo kar precej.

Pri ocenjevanju revirja nas je vodilo srce. Potoku smo pripisali bogatih 36,5 točke (od 42 mogočih) in končno oceno 5,35 zvezdice (od 6). Poleg čudovitih divjih rib, ki smo jih ujeli, se je v nas prikradla misel, da doživetega ne smemo obdržati zase. Čeprav smo Bistrico obiskali le za nekaj ur, smo prepričani, da sodi med zaklade slovenskih muharskih revirjev, ki jih je vredno obiskati in ohraniti.

Čakajo nas poletni dnevi, polni slikovitih vtisov in doživetij. Če si bomo kakšen dan vzeli tudi za obisk Bistrice, bo sreča vedno na naši strani. Naj hitro mine čas do ponovnega snidenja!

Jure Ušeničnik

Nekaj pomladnih ribiških dni

Konec marca se je letošnja muhasta zima vendarle začela poslavljeti. Dnevne temperature so se dvignile, nočne pa niso več padle pod ničlo. Minilo je gregorjevo, premaknili smo kazalce na uri. To samo po sebi ne pomeni veliko, a vendarle daje občutek, da bo zdaj zdaj vse okoli nas vzbrstelo.

Sveda me je bolj kot dogajanje ob vodi zanimalo tisto v njej. Ali so se ribe, predvsem linji, že zbudili iz zimskega »spanja« in bo mogoče katerega tudi ujeti? Tako zgodaj spomladi se namreč še nikoli nisem spravil nanje, sredi aprila pa sem že imel nekaj lepih ulovov linjev in ploščičev.

Prav poseben ribiški dan

Preden se bom posvetil svojim ribolovnim poskusom, naj se za kratek trenutek ustavim ob dogodku, nadvse pomembnem za slovensko ribištvo, ki je potekal konec marca v prostorih Zavoda za ribištvo Slovenije v Spodnjih Gameljnah pri Ljubljani in sem se ga imel čast in v zadovoljstvo, predvsem pa z veseljem udeležiti. Luč sveta je ugledal ribiškimi piscem dobrodošel in težko pričakovani Ribiški slovar. Njegov avtor, ugleden jezikoslovec in ribič prof. dr. Tomo Korošec, je dolgoletno proučevanje ribiškega izrazoslovja zbral v slovarju, v katerem je 150 strani od skupno 299 namenjenih zgolj razlagi in pravilni uporabi besed in pojmov, ki jih sladkovodni ribiči uporabljamo, ko govorimo ali pišemo o naši dejavnosti. Sam sem ob tej priložnosti kupil dva izvoda. Eden bo za redno vsakdanjo uporabo, tisti z avtorjevim posvetilom pa že zaseda prav posebno mesto. Verjetno bom kupil še katerega, saj je po mojem mnenju med drugim tudi lepo in obenem praktično darilo. Več o dogodku si preberite v posebnem prispevku.

Dan ali dva ob vodi

Zdaj pa k ribolovu. Visoke marčevske vode so dodobra napolnile rečne struge, mrtvice in slepe rokave. Z dodatno vodo so predvsem v slednje priplavale ribe iz reke in moja domneva, da bo v tem času ribolov prav tam še najbolj privlačen in obetaven, je bila zato še kako upravičena. Pričakovati je bilo številne ploščiče, ki so že sicer

Voda v mrtvem rokavu Ljubljani je bila precej bolj bistra kot v narasli reki. Za oko lepo, manj za ribolov.

na takih lokacijah redni gostje, pa klene in krape različnih velikosti, tudi kapitalne. Zanimive ribe, vredne vsega ribičevega spoštovanja, vendar pa v omenjenih vodah raje kot katerokoli drugo vrsto lovim linja. V zaraščenih mrtvicah, počasnih rečnih rokavih in podobnih vodnih okoljih se rdečekoki odlično počuti in ga tam skoraj vedno najdemo. Četudi je majhno in povsem neznamno vodno okolje, je vredno poskusiti. Linj zelo rad obiše predele ob bregu, zato ga večkrat vidimo, kako v njegovi neposredni bližini mirno plava mimo ali pa lebdi pod kakšno vejo ali lokvanjevim listom. To je za ribiča dobra okoliščina, saj se mu ni treba posebno truditi in vabo ponuditi daleč od brega. Čeprav so dandanes predvsem na večjih zaprtih vodah v ospredju tehnike, kot je talni ribolov s pomočjo krmilnika ali s pomanjšanimi in celo enakimi navezami, kot jih uporabljamo pri ribolovu krapa na dnu, pa zaradi navedenega razloga linja

Krma za krmilnik naj bo prilagojena načinu ribolova in razdalji, na kateri lovimo. Naj ne bo preveč vlažna, pa tudi preveč suha ne. Bistvo je namreč, da krmilnik prispe na dno poln, šele tam naj začne krma delovati, ne pa da razpade že med letom po zraku ali padcu v vodo (razen, če tako želimo). Na fotografiji je mešanica krme Baith Tech sladki kokos in malenkost krme Baith Tech Poloni.

še vedno radi lovimo s plovcem. V večjih gramoznicah je zaradi pestre oblikovanosti dna sicer lahko kjerkoli, tudi na sredini. Če na takih vodah nimamo primerne orodja za doseganje večjih daljav, se nam bodo

cedile zgolj sline. Vseeno pa linja kljub njegovi nesporni borbenosti ni nobeno veselje loviti z močnimi kraparskimi palicami. V mislih imam palice testne krivulje od nekako 2,75 lb (približno 80 do 85 g) navzgor, ki so precej specifične in namenjene predvsem krapom, težkim tudi 40 kilogramov in več, ter doseganju izredno dolgih metov. Linj niti približno ne dosega take teže. Odvisno od vode do vode je lahko kilogramski ali nekajkilogramski že pravi kapitalec. V zaprtih vodah, kjer ima poleg obilja naravne hrane še nenehno ponudbo kakovostne krme, ki jo ponujajo ribiči na krape, lahko

vuljo 2 lb, za lov na bolj oddaljenih predelih. Slednjo sem pričakoval ravno v tistih dneh in komaj sem čakal, da bi jo končno dobil v roke. Za nakup sem se pripravljaj več kot dve leti. To je najnovejši model te palice, ki je nadaljevanje uspešne zgodbe prejšnjega; ima plutovinast ročaj namesto iz pene EVA in še nekaj kozmetičnih sprememb, to pa je skoraj vse, kar palico loči od prvotnega modela. Pomeni, da je ustrezno orodje, ki so ga ribiči dobro sprejeli. Na palico čaka ABU Cardinal 77, letnik 1974, skorajda nerabljen švedski stroj, kakršnih iz razumljivih razlogov dandanes ne delajo več. Je

Za lov linja uporabljaj dva kompleta: enega za lov s plovcem in enega za talni ribolov. Palice za ribolov s plovcem (float rod) naj bodo dvo- ali tridelne, dolžin od 3,3 m do 3,9 m, s težo meta nekje od 20 do 40 g. Po možnosti naj bodo obročki malo širši kot pri palicah match. To predvsem zato, ker je občasno, v glavnem pa precej redko, treba loviti na večji globini, kot je dolžina palice. Takrat uporabljajmo drsne plovce (sliderje) in poseben vozal na laksu (stop knot), s katerimi nastavljam globino, na kateri bomo lovili. Za talni ribolov linja uporabimo palice testne krivulje od 1,75 pa do

Za talni ribolov linja še najraje uporabljaj različne ploščate krmilnike. Nanje gre vsaj za en dober zalogaj krme in vaba na trnku. Po navadi se ribe ne morejo upreti.

Za vabo na trnku sem uporabil navaden bojijski bele barve, ki sem ga obrezal na željeno velikost.

Za dodatno privlačnost sem dodal nekaj goste aromatične omake (podobno kot Korda Goo). Dobro se lepi na podlago in počasi topi.

preseže tudi pet kilogramov ali več. Ob tem mora imeti še precej sreče, da ga ribiči ne uplenijo.

Za talni ribolov linja so še najboljše palice s testno krivuljo od 1,5 do 2,25 lb ter dolge od 3,3 do 3,6 m. Lahko so povsem namenske in namenjene zgolj eni ali dvema vrstama rib. Taka je npr. palica Drennan Specialist Tench & Bream, ki je na voljo v dveh različicah: šibkejša, testne krivulje 1,75 lb, za bližnje lokacije in pa nekoliko okrepljena različica »distance«, s testno kri-

namreč praktično neuničljiv, občasno potreben zgolj minimalnega vzdrževanja. Odvisno od okoliščin zelo rad uporabljaj kombinacijo tehnološko najnovejših palic z ribiškiimi kolesci iz sedemdesetih in osemdesetih let. Ne vem sicer, zakaj je temu tako, najbrž pa je vmes nekaj nostalgije. Moram pa priznati, da lepo sovpadajo skupaj, še zlasti, kadar je kolesce povsem ohranjeno.

Verjamem, da mi bodo linji na tak komplet bolj prijemali in upam na kakega kapitalca 4+ kg. To je seveda šala, saj ribe ne prijemajo na palico, ampak na vabo. Ima pa ribič boljši občutek, kadar v rokah drži namensko orodje in ne nekaj splošnega. Predvsem pa pridobi veliko na času, če ima v stojalu že pripravljen komplet za lov določene ribje vrste in mu ga ni treba sestavljati vsakič znova. Vzame ga in gre, to je vse. Enako velja za namenski droben pribor, ki ga je najbolj imeti v posebni torbici; tista, namenjena shranjevanju obtežilnikov pri sodobnem krapolovu, je ravno pravšnja za ta namen.

nekako 2,5 lb in dolžin od 3,3 m do 3,6 m. Taka kompleta zadoščata vsem potrebam in zahtevam, ki bi jih pred nas postavilo ribolovno okolje.

Konec marca zato tudi pod vplivom velikega pričakovanja (palica) nisem mogel več zdržati in sem se moral odpraviti na lov linja. Kljub pomisleku, da je morda le še nekoliko prezgodaj za pravo ribičijo, mi samozavesti ni manjkalo. Linja lahko lovimo tudi pozimi v precej zaostrenih razmerah, le rezultati so po navadi bolj pičli. Še posebno, če lovimo na neznani vodi. V zadnjem delu aprila so razmere največkrat že precej boljše, dnevne temperature se dvignejo in voda se ogreje za nekaj stopinj.

S seboj sem vzel svoj običajni pribor za lov linjev, vsestransko palico Transformer carp 2,25 b za talni ribolov in Greys specialist 1,25 lb, 3,6 m za ribolov s plovcem. Čeprav sem nekaj dni pred tem obiskal vodo in si ogledal stanje, se še nisem mogel odločiti, na kateri način bom lovil. V primerjavi z vodo bližnje in nekoliko narasle Ljubljani je bila voda v rokavu precej bolj bistra, kar ni bilo ravno najboljše.

Prva možnost je bila talni ribolov s

Na ribolovno mesto sem izstrelil še nekaj sladkih zrn koruze. Vedno dobrodošlo popestritev imajo ribe zelo rade. Tudi linji.

Pomemben kos opreme je termometer, s katerim merimo temperaturo vode. Na začetku ribolova je bila le-ta dobrih 5 °C, čez dan pa se je dvignila na 6 °C. Višja temperatura v nasprotju z mojimi pričakovanji ni prinesla nobene ribe.

pomočjo ploščatega krmilnika in nekaj dodatnega krmiljenja v obliki kepice krme v velikosti žogice za golf. Tri ali štiri takšne kepice zadostujejo. Enako, le bolj natančno lahko dodatno krmimo s samim krmilnikom. Polnega vržemo na ribolovno mesto in počakamo, da krma na njem povsem razpade, nato pa postopek nekajkrat ponovimo. Na tak način dodatno obogatimo in izpostavimo ribolovno mesto mimo plavajočim ribam. Poleg opisanega postopka sem s fračo za kostne črve izstrelil še nekaj zrn vložene sladke koruze. Te frače rad uporabljam zato, ker imajo majhne košarice in lahko zgolj nekaj zrn koruze izstrelim dokaj natančno.

Za ribolov sem si izbral območje tik pred napol poplavljenim grmovjem ob nasprotnem bregu. Na tistem mestu sem pred leti aprila dobro lovil ploščiče in linje, a so bile razmere že nekoliko bolj naklonjene, dnevne temperature višje, voda toplejša. Tokrat je imela voda na začetku ribolova dobrih 5 °C, ko pa se je sonce za dlje prebilo izza oblakov, se je povzpela na okoli 6 °C. V takih razmerah višja temperatura vode lahko pomeni povečano ribjo aktivnost in upanje, da bo kakšen zeleni lepotec našel mojo vabo, se je večalo. Posebej pa se nisem obremenjeval s tem, kako in kaj bo. Okoli mene so pele ptice in lepote prebujajoče se narave nisem hotel kaliti s pretiranimi pričakovanji in posledično prisotno nervozo. Če bo, bo, če ne, pa ne. Ribolov naj bi pomirjal, pogosto pa se žal zgodi povsem nasprotno. Včasih

Palici Nash transformer carp in Shimano baitrunner 5000 na delovnem mestu. Posebno velikega dela pa tokrat ni bilo.

se presneto težko zadržim, kadar ob prehitrem zategu plovec in celotni sistem kot katapultiran poleti iz vode in se neverjetno velikokrat zaplete ter ovije okoli veje kot po pravilu zunaj dosega mojih rok. To so precej težke preizkušnje za živce. Med drugim tudi zato, ker se opisano rado dogaja ravno takrat, ko ribe začno delati. Takrat živci pogosto popustijo bremenu in začudene ptice slišijo marsikatero »kosmato«. Tudi drugačno lomastenje po bregu, lomljenje in sekanje »motečih« vej, glasno pogovarjanje dveh ali več ribičev je nekaj, čemur se je treba ob vodi izogibati. Našteto v takem okolju ni ravno običajno in prisotne živali in živalce se bodo prestrašeno poskrile. Tudi ribe. Če vzamemo okoliščine ribolovnega mesta takšne, kot so, bomo lovili mirneje, sicer pa nas kmalu začne motiti vsaka malenkost. Opisano še posebno velja za manj obiskane, poldivje vode, kamor ribiči zaidemo bolj poredkoma. Verjamem, da so ribe na vodah, kot je na primer Koseški ribnik, navajene na nenehno dnevno prisotnost več ljudi ter manj občutljive za hrup in tresljaje. Zato smo lahko tudi ribiči glasnejši, pa to ne bo posebno vplivalo na uspešnost ribolova. Precej drugače je ponoči, ko se vse umiri in se ribe približajo bregu. V začetku devetdesetih sem v družbi nekaterih bolj izkušenih ribiških mačkov pogosto lovil na Koseškem bajerju. Še posebno strogo so obravnavali pristop k vodi, in sicer tako podnevi še bolj pa ponoči. Praktično skorajda nisem smel dihati, kaj šele, da bi se kaj premikal. Že na najmanjše odstopanje od omenjenih zapovedi so zmajevali z glavo, s pal-

cem, usmerjenim prek rame, pa dali vedeti, naj grem raje kar domov ali pa se umirim. Verjetno so v svoji strogosti malo pretiravali, saj sem nekoč kako uro po začetku ribolova, potem, ko sem celo dvakrat ali trikrat vdihnil in se kot v počasnem posnetku vsake toliko časa prestopil z noge na nogo, uspel ujeti za tiste čase kar lepega amurja, težkega 6 kg, in to skoraj ob samem bregu. V glavnem pa so imeli kar prav in še vedno upoštevam nekatere njihove nasvete. Ribolov je predvsem lov in tak naj bo tudi pristop do njega. Enostaven in karseda neopazen.

Ribolov

Pri spomladanskem ribolovu je treba ribolovno mesto, četudi ga dobro poznamo, preiskati in preveriti stanje v vodi. To je ukrep proti kasnejši slabši volji, preklinjanju in kaljenju miru. Čez zimo se je namreč zlomila marsikatera veja, padla v vodo, potonila in zdaj čaka na naše trnke. Lov na vejah pa je nevaren tudi za zapete ribe, ki lahko zapletene žalostno končajo. Zato pazljivo preiščimo dno, preden začnemo zares loviti. Še najlažje to naredimo z utežjo, navezano na koncu laksa, ki jo vržemo do ribolovnega mesta, jo spustimo do dna in počasi vlečemo po dnu k sebi. Ko preiščemo celotno območje in če se utež ne zaplete, to pomeni, da na dnu ni posebnih ovir ter da lahko postavimo vabo in krmimo.

Za vabo na lasku sem namestil bolj bele barve, ki sem ga obrezal na primerno velikost. Ploščati krmilnik je po kratkem letu skozi zrak padel v vodo tik ob veje. Ko je dosegel dno, sem odvil nekaj laksa s tuljave in počakal,

Takole sem ležeč na blazini za odpenjanje (ja, tudi za to je uporabna) čakal prijem linja, ki se mi je »vozil« skoraj pod nogami. Prijeti ni hotel, mi je pa trikrat pomahal z repom, kar je tudi nekaj.

da je v večjem delu potonil, potem pa palico položil na nosilca. Odprl sem prosti tek na kolescu, vključil piskač ter se umaknil kakšen meter stran v zavetje hrastovega debla, od koder sem opazoval dogajanje na vodi in v njej. Sicer mirno gladino je občasno nakod-

ral lahen vetrič. Čez dober mesec bo vse naokoli že bujno ozelenelo in dostop do vode ne bo več tako preprost. Glavna ovira bo japonski dresnik, katerega posušena stebela so pokala pod mojimi stopali, ko sem se, opremljen s polaroidnimi očali, previdno odpravi-

lil nekaj metrov stran raziskat bližnji predel. V tistem rokavu Ljubljane je vedno veliko rib, ki pa jih tokrat ni bilo na spregled. Vem pa, da videz prazne vode skoraj vedno vara. Ribe v njej prav gotovo so, skoraj nemogoče bi namreč bilo, da ob visoki reki ne bi prišle vanjo. Pokazala pa se ni nobena. Celi dnevi, preden se je na sredi pojavil kolobar, ki ga je nedvomno povzročila večja riba. A katera? V takih trenutkih se ribiču nedvomno povrne nekaj morda izgubljene samozavesti. Takoj sem preveril, ali je pri palici vse na svojem mestu. Prijem nastane

Spomin na enega od pomladanskih ribolovov, ki je bil uspešnejši kot tokraten.

pogosto povsem nenadoma oziroma brez predhodnih znamenj ribje prisotnosti v okolici vabe, ki bi nas pripravili na prijem.

Izza oblakov se je prebijalo sonce in grelo vodo. Pogled na termometer v vodi je pokazal povišanje za stopinjo. Izvlekel sem prazen krmilnik z vabo iz vode, ga napolnil in postavil nazaj na lovno mesto. S pogledom sem iskal znamenja ribje aktivnosti. Nikjer nič več.

Kasneje sem ribe odkril med precej gostim rastjem, dobrih deset metrov stran. Nekaj ploščičev tam okoli kilograma je mirno plavalo, za njimi pa lep temen linj kakih 750 g. Ko se je pojavil v mojem vidnem polju, se je ustavil in zazdelo se mi je, kot bi gledal naravnost vame. Narahlo je dvakrat zamahnil z repom, plavuti zložil ob telo in se kot sulica potopil v globino. Dan se je iztekel in na koncu sem zabeležil ničlo.

Naslednjič sem z ribolovom poskusil prav tam. Rezultat je bil enak prejšnjemu. Torej ničla. Mi je pa temni linjček kar trikrat pomahal z repom. Kakega pol metra od mojega plovca je skočil iz vode, naredil premet in se znova potopil. Prijeti pa nikakor ni hotel, tudi ko sem mu vabo (zrno sladke koruze in aromatično testo) ponudil na mesto, kjer se je pojavil.

Pred dnevi je prispela prej omenjena palica (in poleg nje še ESP floater rod za lov krapov na gladini). Pričakovano lep izdelek je že pripravljen za akcijo. Linji, pazite se!

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

H HODGMAN PONUDBA RIBIŠKIH ŠKORNJEV HOGDMAN V SLOVENIJI

- TESTIRANI V SLOVENIJI 2017
- ULTRA ZVOČNO VARJENI ŠIVI
- POSEBNO POZORNOST SO NAMENILI OBREMENJENIM TOČKAM ŠKORNJEV
- IZDELANI SO IZ ŠTIRI IN PET SLOJNE TKANINE
- TRI VARIANTE ŠKORNJEV ZA VSE LETNE ČASE

VEČ INFORMACIJ TER VIDEO POSNETKI NA www.fishandfun.si

ŠKORNJE LAHKO KUPITE PREKO SPLETNE TRGOVINE, PREIZKUSITE JIH LAHKO NA SEDEŽU PODJETJA.

AMERIŠKI PROIZVAJALEC ŠKORNJEV OD 1838

POPRAVILO RIBIŠKIH ŠKORNJEV IN ČEVLJEV

VEČ LET ŽE IZVAJAMO:

- POPRAVILO RIBIŠKIH ŠKORNJEV VSEH ZNAMK (SIMMS, GREYS,...)
- POPRAVILO RIBIŠKIH ČEVLJEV, MENJAVA FILCA, VIJAKOV ITD.

GARANCIJA 1 LETO. OSTALE INFORMACIJE NA www.fishandfun.si/servis

TELEFON 041 784 559

SAŠO NEDELKO, DRŽAVNI PRVAK 2017 V LOVU RIB S PLOVCEM:

»Verjel sem, da zmorem!«

Začela so se prva tekmovanja 28. Državnega prvenstva (DP) v lovu rib s plovcem (LRP), na katerih se bomo tekmovalci vse leto merili v ekipni in posamični konkurenci. Na tekmovalnih druženjih ne bo manjkalo zanimivih in napetih trenutkov, razočaranj, veselja in tudi presenečenj. Za eno takih je na lanskem DP poskrbel naš tokratni sogovornik – reprezentant, tridesetletni magister ekonomije in poslovnih ved, Sašo Nedelko iz ekipe Ptuj Jure.

Na Saša Nedelka me je pred približno petnajstimi leti na enem od tekmovalnih mladih ribičev opozoril njegov mentor ter dolgoletni uspešen tekmovalec in ribiški funkcionar Zvonko Furman: »Jožko, vidiš tistega fanta? Samo poglej, s kakšnim občutkom privablja in lovi ribe! Povem ti, o njem se bo še čulo!« Zvonkovi napovedi se je pridružil tudi Branko Novak: »Boš videl, to bo nekega dne reprezentant Slovenije v LRP.«

Priznati moram, da sem od takrat mladega Saša Nedelka spremljal pozorneje in v njem vse bolj prepoznaval nadarjenega športnega tekmovalca in kulturnega mladeniča, kakršnega si lahko v svoji ekipi samo želiš.

Sašo Nedelko zdaj opravlja delo projektnega vodje na področju logistike in mednarodne prodaje v zasebnem podjetju Kovinarstvo Bučar, ki po njegovih besedah sodi med vodilne izdelovalce na področju stavbnega kleparstva v Evropi.

Med najinim pogovorom mi je zaupal, da je »po ribiško« zakoralak že pri svojih treh letih ob reki Dravinji pod budnim očesom svojega očeta – ribiča. Ribiško strast je začutil v svojem prvem stiku z ribiško palico in prvo ujeto ribo – podustjo. Oče Milan Sašu vseskozi zvesto stoji ob strani, saj ga spremlja domala na vseh tekmovanjih, kar je naš sogovornik še posebej poudaril.

S Sašem sva se zapletla v prijeten pogovor, med katerim sem mu postavil tudi nekaj vprašanj.

Sašo, iskrene čestitke za izjemne lanske dosežke. V zadnjih dveh letih blestiš na tekmovanjih. V čem je skrivnost takšnega uspeha? Je to morda tvoje prepričanje, da lahko uspeš?

»Najprej hvala za čestitke ob lanskim dosežkih. Uspehi zadnjih dveh letih so po mojem mnenju splet različnih dejavnikov. Prepričan sem, da mora vsak uspešen tekmovalec za doseganje dobrih rezultatov najprej dozoreti v tehničnem smislu. Zase lahko rečem, da sem na podlagi trdega dela in treningov v zadnjih desetih letih izpopolnil marsikatero tehniko, ki je danes v tej težki konkurenci izjemno pomemben dejavnik za dober rezultat. Kot drugo bi kot ključen dejavnik za uspeh izpostavil pripravo hrane in vab, čemur sem v zadnjih letih posvetil veliko časa. Tako sam kot tudi znotraj ekipe, v kateri tekmujem, smo se namreč odločili, da bomo preizkusili različne izdelovalce

Naš reprezentant Sašo Nedelko ob svoji priljubljeni Dravinji

in kombinacije hran, kar se je na koncu izkazalo za pozitivno.

Kot ključen dejavnik za uspeh – predvsem v lanskem letu – bi izpostavil psihološko pripravljenost. Ko sem bil mlajši, o tem morda nisem toliko razmišljal, danes pa spoznavam, da je v športu na splošno dobra psihološka pripravljenost in prepričanje vase, da zmoreš, ključnega pomena. Pomembno je, da verjameš v svoje sposobnosti in da v ribolovu enostavno uživaš. Posledica vsega naštetega so vsekakor odlični rezultati.«

Tvoja uspešna tekmovalna pot se je sicer začela v RD Majšperk. Zagotovo te nanjo vežejo lepi spomini?

»Res je, svojo tekmovalno pot sem začel pri 10 letih v RD Majšperk pod vodstvom predsednika RD Zvonka Furmana. Z Zvonkom sva se namreč pogosto srečevala ob naših domačih vodah, kjer je v meni prepoznal ribiško strast in talent, saj me je pričel aktivno vključevati v tekmovanja znotraj ZRD Ptuj in kasneje na državni ravni. Prav on je zaslužek, da še danes aktivno tekmujem, saj me je pred leti seznanil z Jernejem Ambrožičem – Ambrom, ki me je takrat navduševal s svojo ribiško spretnostjo in me tudi danes. V Ambru sem prepoznal svojega ribiškega vzornika, kateremu se moram iskreno zahvaliti, saj me je veliko naučil,

Športni dosežki Saša Nedelka:

- * dvakrat državni prvak ekipno z ekipo RD Majšperk
- * tretje mesto v skupnem seštevku ekipno v RD Majšperk
- * enkrat državni prvak posamezno kot član ekipe RD Ptuj Jure
- * 11. mesto posamezno na Svetovnem prvenstvu kot mladinec na Portugalskem

pridobljeno znanje pa še danes s pridom uporabljam! Čeprav sva skupaj odločila le nekaj odličnih sezon v članski A ligi in obiskala nekaj mednarodnih tekem (evropska in svetovna prvenstva), sem vesel, da sva tudi danes zelo dobra prijatelja in si še vedno izmenjujemo mnenja in izkušnje, ki naju obojestransko bogatijo.«

Preselil si se na Ptuj in se več kot uspešno vključil v ekipo Ptuj Jure. Z novimi ekipnimi sotovariši ste se že ob samem tvojem prihodu zelo dobro ujeli, mar ne?

»Tako je, trenutno lovim za ribiško ekipo Ptuj Jure. Pred 3 leti me je namreč vodja ekipe Ptuj Jure Zlatko Žerak na pobudo dobrega ribiškega kolega Stanka Rogine, povabil v ekipo. Priznam, da mi za prestop ni niti malo žal, saj smo s sotekmovalci, predvsem pa z Zlatkom, kljub starostni razliki v tem obdobju

stkali prijateljske vezi. Poudaril bi, da je prav Zlatko zraven očeta Milana najbolj zaslužen za osebne uspehe na moji tekmovalni poti, oz. dodal piko na i. Zlatko je namreč tekmovallec z bogatimi izkušnjami, predvsem pa človek, ki ima izjemno ribiško širino. Vesel sem, da lovim v ekipi, v kateri vlada sproščen in kolegialen odnos. Na tem mestu bi se za vso podporo in pomoč rad zahvalil idejnemu vodji naše ekipe, Samu Levstiku. Že kot mladincu, kasneje pa kot mlajšemu članu in danes članu njegove ekipe mi je nudil pomoč pri nakupu ribiške opreme

spominu, saj sem prvič v življenju dosegel naslov državnega prvaka v posamezni konkurenci A lige. Zadnji dve oz. ti leta sem čutil, da to zmorem, vendar mi je vsako sezono na koncu zmanjkalo moči ali izkušenj – mislim, da prej zadnjega. Lansko leto, kot sem že uvodoma omenil, sem miselno in osebnostno dozorel in takorekoč »v glavi stvari postavil na svoja mesta«, kar je odločilno pripomoglo k osvojitvi naslova državnega prvaka. Tekmovati in zmagati v tako hudi konkurenci tekmovalcev res ni lahko! Velika večina tekmovalcev je na tehnično

Nam lahko zaupaš svojo strategijo oz. katere vrste rib bo treba za doseg uspešnega rezultata največ naloviti?

»Kot vsi dobro vemo, v Radečah prevladujejo ogrice ali po domače nosi, ki tehtajo med 100 in 500 g. Za odličen rezultat bo ključnega pomena selekcija med omenjeno vrsto rib. V mislih imam predvsem, da bo potrebno poloviti čimvečje primerke ogric v kombinaciji s kakšno »bonus« ribo. Lahko se zgodi, da bo kakšna od tujih reprezentanc, naredila odmeven rezultat zgolj z bonus ribami, kot na primer z mrenami. Le-te so na omenjeni trasi

Trening je sestavni del uspeha.

Sledilo je zadovoljstvo uspešnega dne ...

in pogosto pred nastopom na kakšnem mednarodnem tekmovanju tudi sponzoriral prepotrebno ribiško opremo.«

Doseženo četrto mesto na lanskem DP vaše ekipe Ptuj Jure je lep dosežek, vseeno pa z grenkim priokusom ob misli, da ste le za korak zgrešili stopničke ...?

»4. mesto, ki smo ga kot ekipa dosegli lansko sezono, je najbolj nehvaležna uvrstitev, vendar je tudi 4. mesto v skupnem seštevku ob tako močni konkurenci izjemen rezultat. Glede na dejstvo, da smo zadnji dve sezoni skozi celotni tekmovalni del uspeli držati tempo prvo uvrščenih treh ekip, lani pa skoraj celotno sezono vodili, sem prepričan, da bomo s trdim delom, sodelovanjem in nekaj tekmovalne sreče, slej kot prej tudi dosegli željeno uvrstitev med prve tri ekipe.«

Na zadnjem DP (2017) si zmagal v A-ligaškem tekmovanju v posamični konkurenci, naslov absolutnega prvaka ti je v konkurenci z izjemnim reprezentantom Mitjem Kmetcem le za točko spolzel iz rok. A uspelo ti je za dve točki premagati našega prvega svetovnega prvaka v LRP, Ambra. Si pred samim začetkom DP pričakoval, da se boš na koncu ligaškega tekmovanja znašel med dvema »supermanoma«?

»Lanska sezona je bila resnično nepozabna! Ostala mi bo za vedno ostala v

primerljivi ravni, za vrhunski rezultat pa potrebuješ poleg tekmovalne sreče še kaj več. Verjel sem vase in v svoje sposobnosti, kar je po moje ključ do uspeha. Premagati tako prekaljena šampiona, kot sta Jernej Ambrožič in Mitja Kmetec ni mačji kašelj, saj imata oba bogate izkušnje in znanje. Ni skrivnost, da si želim tudi letos ponoviti lanski uspeh, vendar se s prevelikimi pričakovanji ne obremenjujem, v ribolovu preprosto uživam, kar mi največ pomeni.«

Začelo se je državno prvenstvo. Kakšni so tokrat tvoji cilji?

»Nerad si postavljam dolgoročne cilje. V zasebnem in delovnem življenju zagovarjam pristop »step by step«, enako velja za tekmovalni ribolov. Seveda to ne pomeni, da si ne želim vnovič postati državni prvak, vendar se bom letos osredotočil predvsem na EP v lovu rib s plovcem, ki se bo julija odvijalo v Radečah na reki Savi. Prepričan sem namreč, da lahko z reprezentančnimi kolegi na letošnjem prvenstvu s skupnimi močmi dosežemo vrhunski rezultat. Seveda je moja želja in verjamem, da tudi želja in cilj celotne reprezentančne ekipe letos v Radečah, na domačih tleh, poseči po najvišji skupni ekipni uvrstitvi.«

Kot si povedal, boš letos nastopil na članskem Evropskem prvenstvu v Radečah.

poleg ogric med bolj pogostimi vrstami v reki Savi.«

Kateri izdelovalec ribje krme te navdušuje: Van Den Eynde, Sensas, Trabucco, Colmic, Timar, ...? Ali krmo izbereš glede na vrsto ribe, ki ti lahko prinese zelen uspeh na tekmovanju?

»Največ uporabljam hrano dveh proizvajalcev in sicer VDE in Sensas – slednjega v zadnjem obdobju čedalje več. Seveda imam za vsako traso izdelano svojo recepturo. Za lov ploščiča na stoječih vodah npr. prisegam na VDE, za lov ogric na reki Savi na primer Sensas, pogosto pa za posamezno traso kombinacijo hran obeh proizvajalcev.«

Očeta Milana sem vprašal, kaj meni o izjemnih dosežkih njegovega sina Saša.

»Njegovih uspehov sem zelo vesel. So plod njegovega dolgoletnega in vztrajnega dela. Za svojo športno tekmovalno dejavnost žrtvuje veliko svojega prostega časa, saj skoči k vodi, če mu le čas dopušča. Sina v okviru časovnih zmoglosti z veseljem spremljam na tekmovanjih, seveda saj so njegovi uspehi močno vezani z mojim neizmernim zadovoljstvom. Vedno navijam zanj in ga vzpodbujam!«

Sašu Nedelku želimo na prihajajočem EP v LRP čimboljši uspeh!

Jože Šmejc

31. ODPRTO PRVENSTVO SLOVENIJE ZA NAJBOLJŠO UMETNO MUHO 2018 IN 20. DRŽAVNO PRVENSTVO V VEZANJU UMETNIH MUH

Zmaga je ostala doma

Letošnja zima je še tik pred koncem v februarju konkretno zamahnila z repom in stresla nekaj prgišč snega. Tako so bile vse sanje po zgodnjem odprtju muharske sezone zatrte v kali, razen za najbolj zavzete med muharji, ki navkljub obilici novozapadlega snega in nizkim temperaturam kujejo načrte za gaz v novo sezono. Dolgi zimski večeri, preživeti na toplem ob muharskem primežu, tako pridobijo na pomenu in vsi veliki načrti podoživijo nov začetek.

Vrteče se kolo časa in menjave letnih časov z vidika muharskih zanesenjakov stvari postavijo na pravo mesto. V tem času pričakovanj Muharsko-vezalska komisija Ribiške zveze Slovenije vsako leto opravi najpomembnejši del svojega poslanstva in oceni izdelke, prispele na Odprto prvenstvo Slovenije za najboljšo umetno muho. Na tem mestu želim omeniti, da poleg ocenjevanja komisija daje velik pomen promociji vezanja umetnih muh med nadebudnimi vezalci, ki bodo krojili prihodnost muharjenja v Sloveniji. Otroci in nekoliko starejši želijo predstaviti vezanje umetnih muh kot pomembno prvino, ki plemeniti naše sobivanje z vodo ter zraven instantnega ribolova podaja znanje, ki omogoči razumeti dogajanje na vodi. V času, ko so informacije na voljo na klik, je smiselno vzpostaviti vozlišča, ki muharja posameznika (potencialno) oblikujejo na njegovi muharski poti. Čas hitrih informacij, ki zamegljijo realen pogled na dogajanje okoli nas, naravi ni naklonjen, saj človek z neupoštevanjem naravnih kroženj negativno vpliva na svet, ki nas obdaja. Čeprav jih v svojem bistvu ne bo mogel spremeniti, saj delujejo po ustaljenih ritmih, bomo čutili posledice svojih dejanj – prav je, da se tega zavedamo.

Muharski natečaj, ki je lani praznoval okroglo obletnico (30 let) in v tem letu vstopa v prav tako okroglo dvajsetletnico tekmovanja na državnem nivoju, si prizadeva dvigniti kulturo vezanja muh na višji nivo. Vsako leto se komisija spopada z najrazličnejšimi izzivi. Tokratni je bil po devetih letih delovanja osvežiti ekipo ter v novi, tokrat nekoliko razširjeni zasedbi opraviti svoje delo vestno in v skladu z izkušnjami, znanjem ter prepričanji posameznika. Od predhodne sestave sva ostala le predsednik Luka Hojnik in član komisije Saša Erlih, na novo pa so v komisijo vstopili izkušen muhar, vodnik in vezalec Luka Lukman ter vezalska znanca Vladimir Mikec - Miki in Matej Delak.

Muharska vezalska komisija Ribiške zveze Slovenije (RZS) je letos organizirala 31. Odprto prvenstvo Slovenije za najboljšo umetno muho, ki šteje kot 20. Državno prvenstvo v vezanju umetnih muh. Na letošnji vezalski natečaj je komisija v ocenjevanje prejela 45 kodiranih vzorcev iz sedmih držav: Avstrije, Hrvaške, Italije, Kanade, Nemčije, ZDA in Slovenije. Ocenjevanje je potekalo skladno s pravilnikom, prejete umetne muhe je komisija ocenjevala po naslednjih merilih: razmerje med vezalnimi prvini, trdnost in tehnična dovršenost izdelave, ustreznost izbire gradiva, splošen vtis in inovativnost. Po končanem ocenjevanju je preračunala skupno število točk za posamezni izdelek in le-te naknadno verificirala s podatki o vezalcih, ki jih je posredovala strokovna služba RZS. Glede na to, da je v letošnji komisiji pet ocenjevalcev, največje število točk (500) odstopa od prejšnjih let, ko je posamezni vezalec za svoj izdelek lahko prejel največ 400 točk.

Na sam vrh se je letos uvrstil vrhunski domači vezalec Aleš Lukmar iz Laškega, ki je že pred leti opozoril nase in z novo zmago, z realističnim posnetkom bogomoljke *Laški prerok*, okronal svojo vrnitev. Posnetek je treba videti, kar razbline vse morebitne dvome o zmagovalcu, ki je opravil veliko delo.

Tako za njim se je uvrstil, prav tako z realističnim posnetkom *Calopteryx larva*, nekdanji zmagovalec natečaja Boško Klarič s Hrvaške, 3. mesto je zasedel Gabrielle Zingara iz Italije s potezanko *Mallard Changer*. Pisana trojica vezalcev, ki so prikazali presežke v različnih kategorijah, je skrčila tekmovalno polje. Razen absolutne zmage ter s tem zmage v kategoriji realističnih posnetkov so krojili vrh v kategorijah *suhe muhe* in *potezanke* tujci, natančneje Italijani. Zelo blizu so bili standardno dobri Nemci in Avstrijci. Med Slovenci se je poleg izjemnega Aleša Lukmarja med najboljše uvrstil še Simon Urbas iz Logatca. Kar zadeva nivo kakovosti po posameznih kategorijah, so letos po kakovosti izstopali izdelki iz kategorij realističnih posnetkov in potezank.

Člani žirije se vsem sodelujočim zahvaljujemo za vloženi trud in izkazano zaupanje, ki daje upanje za ohranitev slovenskega vezalskega natečaja v prihodnje. Letos smo člani komisije začeli z delom na spletni predstavitvi, hkrati pa se nadejamo, da nam bo RZS priskočila na pomoč s odstranjanjem prvenstva v okviru svoje spletne strani.

Rezultati Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho 2018

V skupni razvrstitvi Odprtega prvenstva je s 493 točkami od 500 možnih zmagala muha iz kategorije realistični posnetki z imenom *Laški prerok* vezalca **Aleša Lukmarja** iz Slovenije pred drugouvrščenim posnetkom iz iste kategorije *Calopteryx Larva* vezalca **Boška Klariča** s Hrvaške ter tretjevrščenim posnetkom iz kategorije potezanke, *Mallard Changer*, avtorja **Gabriela Zingara** iz Italije.

Zmagovalni posnetek letošnjega Odprtega prvenstva za najboljšo umetno muho je posnetek bogomolke, ki ga je zvezal slovenski vezalec Aleš Lukmar in ga poimenoval *Laški prerok*.

Calopteryx Larva, Boško Klarić (Hrvaška)

Steinfliegennymphe mit geknüpftem Körpern, Karl Flick (Avstrija)

Mallard Changer, Gabrielle Zingaro (Italija)

V kategoriji ličink Odprtega prvenstva Slovenije je letos zmagal posnetek *Heptagenia sulphurea* italijanskega vezalca **Lorisa Zecchinella** (414 točk), 2. mesto je osvojil vezalec s Hrvaške **Marijo Kozina** z muho *Maja Kamenjarka*, 3. mesto pa je pripadlo vezalcu **Karlu Flicku**, staremu znancu našega prvenstva, z umetno muho *Steinfliegennymphe mit geknüpftem Körpern*.

Heptagenia Sulphurea, Loris Zecchinello (Italija)

Streamer Elritze, Adrian Hauser (Nemčija)

Big predators streamer, Loris Zecchinello, Italija

V kategoriji *realističnih posnetkov* je največ točk dosegel absolutni zmagovalac **Aleš Lukmar** s svojim izdelkom *Laški prerok*, na 2. mesto se je uvrstil **Boško Klarić** s Hrvaške s posnetkom *Calopteryx larva*, 3. mesto pa je zasedel **Loris Zecchinello** z izdelkom *Small Ant wings black*.

Maja Kamenjarka, Marijo Kozina (Hrvaška)

Small Ant wings black, Loris Zecchinello, Italija

Med suhimi muhami je 1. mesto s 431 točkami osvojil Italijan **Gabriele Zingaro** s posnetkom Wonder Caddis, sledil mu je domačin **Simon Urbas** s posnetkom *Padli cvet*, 3. mesto pa je pripadlo vezalcu iz Avstrije **Thomasu Lorenzu** s posnetkom *Try Fly Idria Killer*.

Wonder Caddis, Gabriele Zingaro, Italija

Padli cvet, Simon Urbas, Slovenija

Try Fly Idria Killer, Thomas Lorenz, Avstrija

Prodnica, Matjaž Moder, Slovenija

Jasna, Drago Kocjan, Slovenija

Zelena pupa, Branko Gašparin, Slovenija

Tudi v kategoriji potezank je postal državni prvak **Matjaž Moder** s posnetkom *Rakec*, 2. mesto je zasedel **Martin Šircelj** z *Androlco*. Tretjega mesta na državnem prvenstvu letos žal nismo mogli razglasiti, saj ni bilo dovolj poslanih potezank domačih vezalcev.

Rezultati 20. Državnega prvenstva v vezanju umetnih muh

Odprto prvenstvo Slovenije za najboljšo umetno muho 2018 je že dvajsetič določilo slovenske državne prvake v vezanju umetnih muh v vseh štirih kategorijah.

Državni prvak v kategoriji ličink je postal **Matjaž Moder** s posnetkom *Prodnica*, 2. mesto je pripadlo **Dragu Kocjanu** s posnetkom *Jasna*, 3. mesto pa **Branku Gašparinu** s posnetkom *Zelena pupa*.

Rakec, Matjaž Moder, Slovenija

Androlca, Martin Šircelj, Slovenija

Kozica, Gregor Novak, Slovenija

V kategoriji suhih muh je postal državni prvak **Simon Urbas** s posnetkom *Padli cvet*, 2. mesto je pripadlo **Roku Hacetu** s posnetkom *Jig dry* in 3. mesto **Branku Gašparinu** z vzorcem *Kironomida*.

Jig dry, Rok Hace, Slovenija

Golden brush, Simon Urbas, Slovenija

Kironomida, Branko Gašparin, Slovenija

Preostane še kategorija realističnih posnetkov, kjer je 1. mesto osvojil **Aleš Lukmar** s posnetkom *Laški prerok*, 2. mesto je dosegel **Gregor Novak** s posnetkom *Kozica*, 3. mesto pa **Simon Urbas** z muho *Golden Brush*, ki jo je komisija zaradi prevladujočih realističnih prvin prestavila iz kategorije ličink (kamor jo je prijavil avtor) v kategorijo realističnih posnetkov. Ob tem naj dodamo, da smo v kategorijo realističnih posnetkov prestavili še eno muho (iz kategorije suhih muh), in sicer izdelek Matjaža Modra *Tačna*, ki je na koncu končala na nevhvaležnem 4. mestu v konkurenci državnega prvenstva.

Letošnja slovesna podelitev priznanj in nagrad za udeležence natečaja bo v soboto, 2. junija, v dvorani Prve slovenske vlade v Ajdovščini z začetkom ob 10. uri. Gostili nas bodo ribiški kolegi RD Ajdovščina, ki bo istega dan praznovala 70 let delovanja, tako da zanimivega dogajanja ne bo manjkalo.

Nagrajenci obeh natečajev bodo pravočasno obveščeni o podrobnostih prireditve, druženja in ribolova na reki Vipavi, ki bo za udeležence prvenstva brezplačno. Želimo si udeležbe čim širšega kroga vezalcev in njihovih podpornikov. Posebej se veselimo prijetnega druženja na reki Vipavi. Panoji z muhami vseh udeležencev natečaja bodo na ogled v prostorih zaključne prireditve, nagrajene muhe pa bodo vključno z vsemi drugimi našle svoje častno mesto v vitrinah, kjer se bodo pridružile nagrajenim muham prejšnjih natečajev.

V imenu Muharsko-vezalske komisije RZS se še enkrat zahvaljujemo vsem sodelujočim in iskreno čestitamo zmagovalcem.

Vnaprej vas vljudno vabimo k sodelovanju na natečaju 32. Odprtega prvenstva Slovenije za najboljšo umetno muho, o čemer vas bom kot vselej obvestili z objavo razpisa v glasilu *Ribič* in na spletni strani RZS. Veselimo se vaše udeležbe.

Besedilo:
mag. Saša Erlih,
fotografije:
Luka Hojnik

MEDNARODNI SEJEM MUHARJENJA V LONDONU – THE LONDON FLY FISHING FAIR

Muharjenje v Sloveniji smo predstavili Angležem

Mednarodni sejem muharjenja The London Fly Fishing Fair je potekal od 23. do 24. marca v Design Business Centru v središču Londona. Letos so sejem organizirali šele drugič. Že lanski, prvi sejem je bil uspešen in je izzval veliko pozornost muharske javnosti tako v Angliji kot v tujini. Zato smo se odločili, da bomo na njem letos sodelovali tudi mi. Letošnji je bil še veliko uspešnejši in je potrdil pravilnost naše odločitve.

Anglija je dežela z bogato muharsko tradicijo. V Angliji dobro poznajo in cenijo slovenske muharske vode. Leta 2016 je bil v vodilni angleški muharski reviji *Trout & Salmon* objavljen zelo odmeven članek o Soči in soški postrvi, ki ga je napisal dr. Kena Whelana. Lani je bil v aprilski številki iste revije objavljen še en članek izpod peresa istega avtorja o Krki in nekaterih drugih naših muharskih vodah. Poleg omenjenih je bilo v zadnjih letih še nekaj drugih člankov v revijah *Trout Fisherman* in *Total Flyfisher*.

Pred leti je tudi v Slovenijo vsako leto prišlo veliko angleških muharjev, po ekonomski krizi v Angliji pa se je njihovo število zmanjšalo. V zadnjih letih pri njih spet zaznavamo povečano zanimanje za muharjenje na naših vodah. Ocenjujemo, da je v Angliji potencial muharjev tako velik, da je smotno vlagati v promocijo na njihovih sejmih.

Na skupnem razstavnem prostoru 18 m² smo se predstavili Zavod za ribištvo Slovenije (ZZRS), RZS, Slovenska turistična organizacija (STO), Turizem Ljubljana, Turizem Bohinj, RD Bled, Bohinj, Idrija in Ljubno ter ribiška trgovina Flyfisher's Friend Govic, d. o. o., iz Bohinjske Bistrice. Obiskovalcem smo poleg popolnih informacij o možnosti muharjenja v Sloveniji prek prenovljene in dopolnjene brošure *Muharjenje v Sloveniji*, ki so jo skupaj pripravili STO, RZS in ZZRS,

Informacije smo obiskovalcem posredovali predstavniki ZZRS, RZS, STO, Turizma Bohinj, RD Bohinj in ribiške trgovine Flyfisher's Friend.

Sejem bil je živ ...

ponudili tudi prospekte muharskih voda, s katerimi upravljajo ZZRS ter RD Bled, Bohinj, Idrija in Ljubno. Osebo smo informacije obiskovalcem posredovali predstavniki ZZRS, RZS, STO, Turizma Bohinj, RD Bohinj

na osrednjem predstavitvenem prostoru sejma na velikem platnu tudi 15-minutno video predstavitev Slovenije kot pomembnega muharskega cilja in strokovnega dela ZZRS na področju sladkovodnega ribištva.

Zabeležili smo veliko zanimanja za muharjenje v Sloveniji. Obiskovalci so bili zelo zadovoljni, da so na sejmu lahko pridobili veliko informacij iz prve roke – ne le o muharjenju, ampak tudi o nastanitvenih možnostih, ribiškem vodenju in turistični ponudbi Slovenije, ki je ena najbolj zanimivih turističnih ciljev v Evropi.

Veliko obiskovalcev je bilo tudi iz drugih držav. Vzpostavili smo stike z ribiškimi agencijami iz Anglije, Španije in Irske, ki so tudi sodelovale na sejmu.

Borut Jerše

NOVO! Široka izbira materialov za vezanje umetnih muh in drugih pripomočkov za muharjenje svetovno znanega angleškega proizvajalca Veniard. Katalog najdete na spletni strani www.veniard.com, cene bomo na vašo željo posredovali prek e-pošte.

Izdelava umetnih muh po naročilu in servisiranje ribiške opreme (palce, kolesca, škornji)

GSM: 040/225-516, e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com, spletna stran www.ribistvo-mozina.si

Škoda na vodah RD Tržič

Čuvaji nas občasno opozorijo na onesnaženja oz. zastrupitve na ribolovnih in gojitvenih vodah. Pogosto je povzročitelja težko izslediti, saj le-ti hitro zakrijejo sledi do izvora onesnaženja. Tudi v preteklosti je bilo tako. Le onesnaženja in zastrupitve so bile obsežnejše in pogostejše.

Nekoliko sem pobrskal po arhivu in ugotovil, da so največja onesnaženja v reki Savi povzročali predvsem izpusti HE Moste.

Škoda na reki Savi

Prvi izpust usedlin za jezom HE Moste je bil že 15. avgusta 1959. Odškodninski zahtevek za škodo na ribah je HE zavrnila, zato je Rajonska zveza (pooblaščenca od RD Jesenice, Radovljica, Tržič in Kranj) vložila tožbo zoper HE Moste za plačilo odškodnine za uničen ribji živelj od Most do Medvod v višini 6.490.997 din. Podatka, kakšen je bil rezultat tožbe, nisem našel.

Na drugi izpust jezcu so prizadete RD opozorili. Po opozorilu HE Moste so morale biti RD pripravljene na opazovanje morebitnih zastrupitev. RD Tržič je določila tričlansko ekipo (Franc Pogačar, gospodar, Blaž Šter, tajnik, in Alojz Zelič, čuvaj) ter mesta za opazovanje. HE Moste je z izpustom začela 2. julija 1964. Na voljo sta poročilo o povzročeni škodi ribištvu in tudi poročilo opazovalcev RD Tržič. V arhivu nisem našel podatka o poravnavi škode.

V aprilu 1973 so Savske elektrarne obvestile RD o nameravanem talnem izpustu HE Moste v prvem polletju 1974. V arhivu nisem našel podatkov o tem izpustu. Po spominu (bil sem član organov RD) povzeman: prvih 14 dni je bil talni izpust postopen, iztekajoče usedline pa so redčili s čisto vodo. Ker pa je nivo jezera upadal prepočasi, so opravili popoln talni izpust. Slednji je povzročil katastrofalne posledice: poginile so vse ribe od akumulacijskega jezera Moste do zajezitve v Zbiljah. Po izpustu so šele v akumulacijskem jezeru Zbilje našli nekaj preživelih rib, ki pa so tudi že poginjale. Revir Sava je bil popolnoma prazen, ribolov ni bil mogoč tri leta. UO je po treh letih ponovno odprl za ribolov revir Sava z namenom statistično ugotoviti stalež rib v reki. Statistika je pokazala skromen stalež rib, vendar so bile le-te primerno velike. Ugotovili smo, da je bil postopen izpust srečna okoliščina. RIBE so se pred onesnaženo vodo umikale v pritoke, žuželke na dnu pa so se »zaprele«. Hudourniški značaj spomladanskih voda (zime so bile z obilo snega) v Savi je dodobra očistil rečno dno. Ko se je voda očistila, so bile prav žuželke hrana za ribe, ki so se vrnile v Savo.

Odškodnino za povzročeno škodo so Savske elektrarne plačevale še vrsto let, celotne škode pa niso poplačale nikoli. Javnost nikoli ni dobila pojasnila, kolikšna je bila zaradi izpusta škoda na okolju. Iz razprav se spomnim, da so bila številna zajetja pitne vode v Ljubljani oporečna, dve zajetji so menda celo zaprli. Trditve nisem mogel preveriti. Prav tako ni bila objavljena škoda na lopaticah v turbinah hidroelektrarn in najbrž še mnogo tega.

Zaradi potrebne obnove zapornic jezcu HE Moste so načrtovali naslednji izpust. Prav ugotovitve posledic izpusta leta 1974 pa so vodstvo Savskih elektrarn prisilile najti drugo rešitev.

Škoda in zastrupitve na Mošeniku in v Tržiški Bistrici

Iz ugotovitev Zavoda za ribištvo iz leta 1971 je razvidno, da:

- industrija z odpadnimi vodami in odpadki je pomenila 60 % zastrupitev in uničenja vodnega živilja, 40 % onesnaženja pa je povzročala neurejena mestna kanalizacija, kar je bilo mogoče videti po rastlinju ob vodi in iztočnih kanalih. Prav iztočni kanali so bili legla mrčesa in podgan,
- nobeno podjetje ni imelo čistilnih naprav, niti jih ni načrtovalo zgraditi.

Zavod za ribištvo je določil tudi povzročitelje onesnaževanja, in sicer so bili:

- Kartonažna tovarna Ljubljana (Lepenka)
- Tovarna kos in srpov
- BPT (Bombažna predilnica in tkalnica Tržič)
- TRIO
- Peko Tržič
- ZLIT
- Metalka Ljubljana (Pilarna)

K temu spisku je treba dodati za Mošenik še Klavnico Tržič, ki je s svojimi odpadki vidno onesnaževala vodotok, in pa tovarno Runo. Za porečje Tržiške Bistrice je treba kasneje dodati še tovarno UNIS Rog s svojo galvano, manjše galvanne in male HE, ki so občasno povzročale škodo na ribjem življu.

Po oceni deleža so bili največji in najpogostejši onesnaževalci Kartonažna tovarna, BPT in Runo. Zavod za ribištvo je v svoji analizi (1971) zapisal, da bo v naslednjem letu (1972) v Tržiški Bistrici uničeno vse življenje.

Kartonažna tovarna je kasneje zgra-

dila lovilne jame za odpadke celuloze in mlete papirne mase, ki pa jih ni redno čistila. Posledica tega je bila obloga na dnu Tržiške Bistrice, ki je preprečevala drst postrvi od jezcu Na slapu pa najmanj do jezcu pri Retnjah.

Tovarna BPT je ponavljajoče zastrupljala vodo z nenadzorovanim izpustom hipoklorita iz belilnice. Izpust je bil praviloma napaka na izpustnih ventilih iz razstrupeljavne komore v Mošeniku. Za redno izpuščanje odpadnih voda je BPT redno plačevala odškodnino. Prav tako je sporazumno poravnala škodo, ki je nastala zaradi del na vodnih napravah. Pripomniti velja, da so zaradi klora v odpadnih vodah poginile vse ribe od izpusta v Mošeniku, delno pa ribe do (takratnega) železniškega mostu v Tržiški Bistrici.

Dokumentirane so bile zastrupitve, ki jih je povzročila tovarna Runo, ki je v obdobju delovanja na veliko izdelovala usnje. Analize so pokazale, da so odpadne vode vsebovale visoko stopnjo strojilnih snovi: klorida, kroma in pepela. Tovarna Runo je bila prva, ki je na tem območju prenehala obratovati. Tako se je bistveno izboljšala kakovost vode v Mošeniku.

Zaključek

Čeprav stanje še zdaleč ni rožnato (še vedno so občasno manjše zastrupitve in škoda pri regulacijah vodotokov in sanacija energetskih objektov), pa se je stanje bistveno izboljšalo. Predvsem je to zaradi izgradnje čistilnih sistemov, prenehanja proizvodnje v nekaj uspešnih podjetjih in ozaveščenosti krajanov. Morda so naša čiščenja okolja videti Sizifovo delo, a divjih odlagališč je bistveno manj. Žal pa je še vedno nekaj krajanov, ki pogosto, včasih tudi namerno otežujejo naša prizadevanja za čisto in zdravo okolje. Morda se vsi še premalo zavedamo, kaj pomeni zdrava voda. Voda iz vodotokov prej ali slej pride prek podtalnice v vodna zajetja in s tem v preskrbo z vodo. Na Gorenjskem še ne čutimo pomanjkanja zdrave pitne vode, kar pa ne pomeni, da bo tako tudi v prihodnje. Zdrava pitna voda je v svetu strateška surovina. Zato se moramo še naprej truditi, da jo bomo ohranili našim zanamcem. Saj to je ena naših nalog, kajne, ribiči?

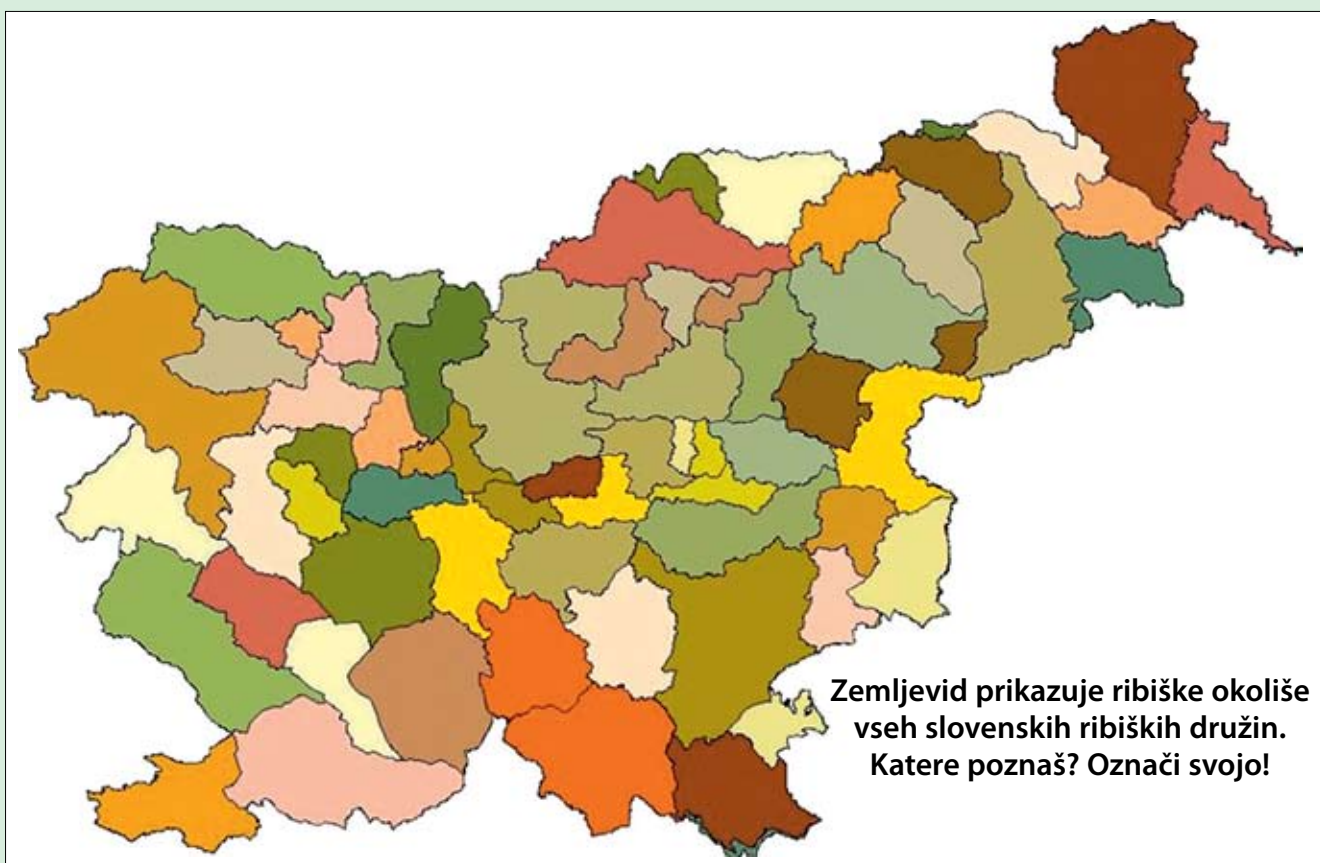
Jože Smolej

Mladi ribič Jaka postane član velike družine

Ribolov mi je stopil v kri. Vesel sem, da vztrajam in da sem odkril hobi, ki mi je pisan na kožo. Pa še mami je izjemno vesela, ker ne preživljam dni pred računalnikom, ampak v naravi, obenem pa se še naučim toliko novih stvari.

Na prvo sončno nedeljo, ko so se temperature povzpele toliko, da me je sonček veselo božal po obrazu, se je očka odločil, da bomo z žara obrisali prah. Z mami sva očistila vrtno pohištvo, oprala blazine, vmes sem se pa še odtihotal po sveže rožice, da jo presenetim. Na bližnjem travniku sem nabral vijolice, ki so kar same vabile, naj jih odne-

Dan pred obiskom ribiške družine se je vlekel kot najbolj zavita presta. S seboj sem povabil tudi Matica, pa je njegov očka imel obveznosti, zato bomo skupaj odšli naslednjič. V sredo sem čutil strah, vznemirjenje in radovednost pred nečim novim. To je vznemirljivejše kot nova računalniška igrice! Po pouku sem hitro napisal domačo nalo-

sem s seboj. Mami je bila presrečna! Kasneje sem očku pomagal pripraviti meso, sir za žar in bučke. Kako vesele bodo naše brbončice! Med peko sva načrtovala nove ribiške avanture, nato pa je predlagal, da bi v sredo odšel z njim v ribiški dom, kjer je član, da tudi sam postanem del te velike družine. Da bi si bolje znal predstavljati, mi je razložil, koliko ribiških družin je v Sloveniji in da so vse kot bratje in sestre ene velike družine.

go, pomil posodo po kosilu in oblekel najljubšo majico. Na ribiške navdušence moram narediti dober vtis, veliko me bodo lahko naučili. Svet ribolova je čudovit, vznemirljiv, vedno znova lahko sive celice napolniš z novim znanjem, nas bogati, spoznamo nove prijatelje, tkemo prijazne vezi ter skrbimo za naravo. To sem spoznal že zgodaj.

Po kosilu sva se odpravila. Skrbno sem preučeval pot, da bom lahko kasneje tudi sam s kolesom

obiskal ribiške prijatelje. Malo sem bil na trnih, saj nisem vedel, kako me bodo sprejeli. Ko sva prispela, so bile vse oči uprte vame. Očka je pozdravil ribiče in povedal, da se bom tudi sam včlanil v ribiško družino. Vsi o mi zaploskali in bili veseli novega člana. Uh, led sem prebil. Ko sva čakala, da dobiva vpisni list, sem jih opazoval. Sproščeno so klepetali. Vsak ima svojo ribiško dogodivščino, vsak je ponosno kazal fotografije ujetih rib, oči so se jim iskriale od ponosa in že so načrtovali nove skupne ribolovne izlete. Tajnik ribiške družine je bil zelo prijazen. Dal nama je vpisni list, razložil postopek vpisa ter priložil nekaj brošur, da si jih lahko ogledam.

Dobil sem svojo ribolovno dovolilnico, kamor bom vpiso-

ČLAN KATERE RIBIŠKE DRUŽINE SI PA TI?

val ribolovne dni, kot mentorja pa so določili kar očka. Imel sem čast spoznati tudi pred sednika ribiške družine, ki je prav prijazen gospod. Povedal mi je, kateri so ribolovni okoliši, kje lahko lovimo, kakšne naloge imajo gospodar in čuvaji. Ko bom velik, bom lahko tudi jaz! Nato me je s prijatelji peljal na ogled ribiškega doma, v katerem imajo pravo zakladnico pokalov, fotografij, trofej, velik prostor za izobraževanja, druženja, pisarne in shrambo. Pogostili so me z mojim najljubšim sokom. Potreboval sem okrepčilo, saj sem odgo-

varjal na mnoga vprašanja. Želeli so vedeti vse o meni! Medse so me sprejeli zelo lepo in že kovali načrte, kako bomo skupaj odšli na ribolov. Neverjetno, koliko zgodb imajo ribiči. Videl sem tudi nekaj mojih vrstnikov, ki so bili s skupino mentorjev na sprehodu. Nekaj deklic in dečkov je pristopilo k meni in takoj smo stkali vez. Srkali smo sok, sedeli na ograji, klepetali in se nasmejali do solz. Deklica Neža je bila najbolj zgovorna, z očkom sama izdelujeta bojlije za krapolov in vežeta umetne muhe za muharjenje. Takoj smo postali prijatelji. Vsako njihovo besedo sem vsrkal in si jo zapomnil, saj imajo več izkušenj kot jaz. In prav vsi so mi zaupali svoje male skrivnosti.

Dogovorili smo se, da bomo skupaj odšli na ribolov, vezali umetne muhe. Naslednji teden bodo vsi prišli k meni, naročili bomo pice, gledali filme o ribolovu ter kovali načrte. Povedali so mi tudi, da lahko gremo na izlet in lovimo s prijatelji iz drugih ribiških družin. Prav tako ribiške družine, ki se združujejo v Ribiško zvezo Slovenije, organizirajo tabore, kjer kampirajo v čisto pravih šotorih, zakurijo ogenj, si sami spečejo večerjo, čez dan pa lovijo in se učijo. Kako mora biti to zanimivo! Tudi Ribiška zveza organizira tabore, ki se jih udeležijo mladi ribiči iz vse Slovenije. Koliko razburljivih stvari me čaka! Poletne počitnice bodo zagotovo prekratke!

Iz prejšnje številke sem ti še dolžan rešitev petih razlik med slikcama.

Vem, da ni bilo težko in da si našel prav vse!

- Rokav Jakčeve majice nima bele obrobe.
- Tri račke namesto štiri.
- Ribica nima ene plavutke.
- Kačji pastir nima enega krilca.
- En val več na vodi.

Nuša Božičnik
Fotografije: spletni viri

Zvezde vodnega filma

V Muharskem koticu smo letos že obravnavali muharjenje s suhimi muhami. Glede na to, da prihaja ravno pravi čas muharske sezone, bomo tokrat pisali o muharjenju z muhami, ki jih po slovensko imenujemo vzpenjači. Sam se temu izrazu raje izogibam, ker se v resnici vzpenjajo bolj ali manj samo pupe mladoletnic, ribolov z njimi pa sem prav tako nedavno že opisal.

Pri pomembnejši skupini, pri enodnevnih, gre večinoma za predzadnjo levitev, ki poteka dokaj statično na vodni površini. Ličinka enodnevnice se ne vzpenja, pač pa nekako »vztrikne« iz vode in kasneje z nekaj sreče tudi odleti. Hitinski ovoj ličinke po navadi počni na hrbtnem delu oprsja in skozi to odprtino se izvije osebek s krilci, ki nato nadaljuje življenje

dragocenega časa med hranjenjem rib na površini. Vsi smo bili namreč že v položaju, ko so okoli nas ribe pobirale kot za stavo, naš najlepši posnetek suhe muhe pa ni in ni pritegnil niti bežnega pogleda.

Po navadi je to trenutek, ki ga lahko rešimo s posnetki vzpenjačev. Pri izbiri posnetka je po mojih izkušnjah veliko bolje, da v prvi vrsti poudarimo njihovo

so v celoti na vodni površini, vendar moramo v tem primeru paziti, da so resnično nizko in na gladini in ne nad njo kot običajne suhe muhe. V muharjenju ni nič absolutnega in lahko smo delno uspešni tudi z uporabo običajnih suhih muh. Ker pa se pot do resničnega uspeha po navadi skriva v podrobnostih, nam lahko zelo pomagajo ščipalka ali pa škarjice, s kate-

Ena od izvedb »pohabljenk« (cripple flies)

Prirejena znana muha RS2

Izvorni posnetek muhe RS2

zunaj vodnega okolja. Opisani proces je za žuželko dokaj kritičen. V tem kratkem času je najbolj ranljiva, saj ni več prosto plavajoča ličinka, niti še ne odrasel osebek, ki je sposoben leteti. Zato je takrat zelo priljubljen plen ribam, ki jih s precej manj truda ulovijo, saj hitro prepoznavo omenjeni stadij.

Prvo, zaradi česar lahko sklepamo, da se ribe hranijo z žuželkami v tej fazi, je, da opazujemo način hranjenja. Ribe dokaj počasi in leno plavajo sem ter tja in jih pobirajo eno za drugo. Če je rojenje zelo intenzivno in osebkov veliko, jih včasih ribe ritmično pobirajo na bolj ali manj istem mestu. V času normalnega, ne preveč intenzivnega rojenja lahko na vodni površini opazimo enodnevnice na mestih, kjer jih pred nekaj sekundami še ni bilo. Moramo le dovolj pozorno opazovati. Kadar so izredno majhne vrste enodnevnice, včasih na površini opazimo zgolj majhne svetlejšje pike. Zelo podobno se ribe obnašajo tudi pri hranjenju s tako imenovanimi upehankami, onemoglimi in mrtvimimi enodnevnici, ki so ravno končale svoje življenjsko poslanstvo. Zato je priporočljivo vedno preveriti, kaj voda resnično prinaša tisti trenutek, da z napačnim posnetkom ne izgubljamo

ranljivost v vodi, zaradi česar so največkrat ribam prva izbira, in da je dovolj posnemati zgolj velikost in silhueto. Če ujamemo tudi barvni odtenek žuželke, toliko bolje. Najpomembnejše pa je, da naredimo vse, kar je potrebno, da muha ostane kolikor mogoče pri miru. Pri tem mislim predvsem na razna popravljanja vrvice v vseh smereh, dovolj dolgo in primerno tanko predvrstico glede na velikost našega posnetka, skratka: vse, kar je potrebno, da čim bolj zmanjšamo njegovo premikanje. Plavati mora kar najbolj naravno, s hitrostjo vodnega toka in ne sme raziti po površini. Vztrajanje pri realističnih posnetkih je največkrat nepotrebno in zgolj izguba vezalčevega časa, še posebno, kadar govorimo o manjših velikostih od številke osemnajst. Ker so po navadi dokaj majhne muhe, je največkrat potrebno tudi precej natančno metanje – če je le mogoče, naravnost v linijo hranjenja in le rahlo gorvodno od ciljne ribe.

Nekaj številčk nazaj sem v osnovah predstavil knjigo Tying Emergers (Vezava vzpenjačev: Ted Leeson in Jim Schollmeyer), ki jo ob tej priložnosti zopet toplo priporočam. Praktično vsem opisanim posnetkom je skupno, da imajo med ribolovom telesce v vodi, medtem ko je del s krilci že nad njo. Nekaj je tudi takšnih, ki

rimi porežemo repke, spodnji del mik ali pa kar oboje. Navadnim suhim muham lahko tako po lastni želji hitro spremenimo plovne lastnosti. Zanimivo je tudi, da je večina tako imenovanih muh Sahasa Kebari, ki so večinoma v rabi pri tradicionalnem japonskem načinu muharjenja - tenkara, v osnovi prav tako nekakšnih vzpenjačev, kar lahko hitro opazimo po načinu vezave peres. Vezana so namreč na način v smeri naprej, kar je ravno obratno kot pri vezavi mokrih muh. Rezultat pa je zopet v vodo potopljeno telesce. Velikokrat lahko vidimo, da vezalci uporabljajo namesto repa različne svetleče materiale, ki naj bi oponašali lev, ki ga žuželka zapušča. Ideja nikakor ni slaba, vendar pa je zelo pomembno, da jih ne uvežemo preveč, razen če želimo, da deluje vse skupaj kot rep in muha nato plava. Če želimo, da je telesce pod površino, moramo biti pri tem pazljivi.

Klasični Klinkhamer avtorja iz Nizozemske Hansa Van Klinkna je verjetno trenutno najbolj znan in razširjen posnetek vzpenjača med vsemi. Njegova slika tudi ni zaman na zunanjem ovitku prej omenjene knjige, saj skoraj ni muharja na svetu, ki ga ni uporabil že vsaj v eni od mnogih različic. Prav njegova enostavnost in prilagodljivost

lokalnim potrebam je tisto, kar resnično odlikuje omenjeno muho. Na enem od sejmov sem imel srečo in osebno od avtorja slišal zelo zanimiv podatek, in sicer, da on najraje uporablja zelo velike posnetke – celo tri do štiri centimetre –, medtem ko drugi uporabniki te muhe večinoma prisegajo na veliko manjše številke.

Ena najbolj znanih slovenskih muh na omenjeno temo je brez dvoma puhovka. Ob normalni vezavi namreč celotno telesce počiva v vodi, medtem ko so krilca iz puha nad njo in tisto, kar tudi mi opazujemo med ribolovom. Zelo podobna različica so vzpenjači s podobno izdelavo telesca, le da imajo puhasta peresa uvezana v zanko (t.i. loop wing emergers). Tudi tu lahko za telescem uvežemo kaj svetlečega, vendar, kot rečeno, v mejah. Za začetek je najbolje, da ostanemo pri klasičnih načinih vezave vzpenjačev brez repe.

Muha Klinkhamer, prilagojena našim razmeram.

raturi jih lahko najdemo pod imenom *cripple flies*. Največkrat jih posnemamo z enim uvezanim krilom rahlo naprej in manjšim v smeri nazaj. Lahko uporabimo navadne ali svetleče repe, vendar je spet najpomembnejše, da jih ne premikamo in da muha ne razi.

V pravi poplavi posnetkov, ki jih lahko najdemo na medmrežju, poleg naših puhovk najraje uporabljam izpeljanke enostavnih muh z imenom *Brooks sprout trico* in *RS2*. Med levitvijo pa na ribjem jedilniku niso samo enodnevnice. Velikokrat so v zgornji plasti vodnega filma pupe trzačev, ki imajo podobno težavo in so prav tako ranljive. Po navadi so to precej manjši osebk, ki jih lahko posnemamo z omenjenimi posnetki, lahko pa se potrudimo in navežemo nekaj bolj podobnega pupam trzačev z manjnim belim čopkom, ki včasih

Ena od mnogih izvedb pupe trzača

Na koncu bi rad omenil še eno veliko težavo. Velikokrat so opisane muhe, ki jih potrebujemo pri nas, manjših velikosti. Zato je pomembno, da uporabimo dovolj kakovosten trnek in ga preverimo po vsakem prijemu. Prav tako preverimo tudi vsak stik trnka s kamenjem, travo ali grmovjem, da ni kaj narobe. Velikokrat se zgodi, še posebno pri malo večjih ribah, da je muha prava in uspešna, rib pa ne moremo obdržati dlje kot nekaj sekund. Slabi trniki se lahko vidno odpirajo in ravnajo. Malo boljši se lahko elastično deformirajo, vrnejo v osnovno obliko, vendar postanejo zelo mehki, kar je tudi priporočljivo občasno preveriti. Najbolje je, da uporabimo kakovosten in močan majhen trnek s širokim zavojem. Takšni tudi objamejo dovolj tkiva in ga ne strgajo ali prerežejo. V vseh primerih, še posebno pri večjih ribah, pa moramo

Izvirni posnetek znane muhe Brooks sprout trico

Poleg vzpenjačev lahko opazimo, da se predvsem v času intenzivnega rojenja ribe včasih izbirčno hranijo s samo določenimi primerki, ki jih pazljivo izbirajo med drugimi. Po navadi so to tisti, ki jim ta faza levitve ni popolnoma uspela in jih niti ni tako malo. V lite-

plava na površini, velikokrat pa se kar potopi.

Ker so trzači v rekah res majhnih velikosti, lahko izberemo najenostavnejše različice, pri katerih le povijemo trnek in na vrhu uvežemo bel čopek, najbolje kar iz gosjega puha.

biti dovolj potrpežljivi, da počakamo, da riba zapre gobček, ko opazimo prijem. Slednje je verjetno predvsem za mlajšega muharja najtežji preizkus, vendar je to vsekakor spretnost, ki jo je vredno čim hitreje osvojiti.

Tomaž Modic

● V SPOMIN

Ludvik Oražem

(1946–2018)

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, pomislite, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

Po težki bolezni smo člani RD Ribnica v prvih dneh pomladi na zadnjo pot z žalostjo v srcu pospremili našega člana in prijatelja Ludvika Oražma.

Ludvik se je ribiški družini pridružil

leta 1980 in leto kasneje opravil ribiški izpit. Bil je aktiven in prizadeven član RD in kot vodja revirja Ribnica zelo odgovoren do voda, ribjega življa in narave.

Znal je videti vse težave na vodi in ob njej, bil je prizadeven član pri gradnji ribiškega doma. Vesel je bil gradnje ribnika Prigorica, kjer zaradi bolezni ni mogel sodelovati, se je pa veselil našega skupnega srečanja in ribolova na ribniku blizu ribiškega doma, blizu svojega doma, med svojimi prijatelji. Kruta bolezen je preprečila, da bi nadaljevali delo, ki smo ga načrtovali z njim.

Za svoja prizadevanja je prejel znak RZS za ribiške zasluge z listino leta 1983, red za ribiške zasluge III. stopnje leta

1988, red za ribiške zasluge II. stopnje leta 2008. Za svoje zasluge je bil leta 2014 imenovan za častnega član RD Ribnica.

Njegove zadnje besede ribiški družini so bile za letošnji občni zbor, kjer nam je iz bolnišnice zaželel uspešno delo tudi v prihodnje.

Z izgubo spoštovanega Ludvika je v naši družini nastala velika vrzel, ki je povzročila žalost, praznino, molk in užalostila letošnje praznovanje 60-letnice RD.

Ludvik je bil pošten in iskren prijatelj in kot takega ga bomo za vedno ohranili v lepem in spoštljivem spominu.

RD Ribnica

IZ KUHARSKE BELEŽNICE GOJKA ŠKORIČA

Obloženi kruhki (kanapeji) na razne načine

Obloženi kruhki so zelo primerna predjed. Gojko vam v nadaljevanju predstavlja nekaj možnosti, kako iz svežih in prekajenih postrvi lahko pripravimo več različnih okusnih hladnih prigrizkov.

Obloženi kruhki s koščki rdeče postrvi

Za pripravo te jedi (za deset oseb) potrebujemo:

- 50 dag filejev rdeče postrvi
- 5 dag sveže rdeče paprike
- sok pol limone
- 0,6 dl oljčnega olja
- sesekljan peteršilj – po okusu
- 3 dag sesekljane drobnjaka
- zeliščno sol – po potrebi
- poper
- Za pripravo limoninega masla za premaz kruhkov potrebujemo:
- 25 dag masla (na sobni temperaturi)
- lupino polovice limone (neškropljene)
- sok polovice limone
- sol, poper

Za pripravo olivnega masla za premaz kruhkov potrebujemo:

- 10 črnih oliv (brez koščic)
- 25 dag masla (na sobni temperaturi)
- sol, poper

Fileje rdeče postrvi očistimo koščic in posolimo z zeliščno soljo. Položimo jih na krožnik, ki ga damo v večjo posodo in v hladilnik, kjer jih pustimo 6 do 12 ur (krožnik naj bo v večji posodi nagnjen, da bo tekočina od ribe odtekala v večjo posodo). Nato s filejev z ostrim nožem odstranimo še kožo. Čisto meso narežemo na tanke rezine, damo v posodo, pokapljamo z limoninim sokom in oljčnim oljem, popopravimo ter dodamo na drobno nasekljano rdečo papriko in drobnjak. Vse dobro zmešamo in damo v hladilnik za približno eno uro, da se zmes marinira.

Kruhke, ki jih narežemo iz francoske štruce, na tanko premažemo z limoninim ali olivnim maslom ter nanje z žličko položimo zmes iz začinjnih rezin postrvi. Okrasimo jih še z dodatkom nasekljanega peteršilja.

Ob jedi priporočamo belo suho vino (sauvignon, zelen ali malvazijo), lahko tudi suh rosé.

Obloženi kruhki s koščki rdeče postrvi

Obloženi kruhki z različnimi namazi iz prekajene postrvi

Predstavljam tri različne namaze iz prekajene postrvi: s hrenom, s sušeno prekajeno papriko in s pestom iz bazilike.

Za pripravo namaza iz prekajene postrvi s hrenom za deset oseb potrebujemo:

- 30 dag prekajene postrvi
- 10 dag kuhane čičerike
- 10 dag sesekljane šalotke ali mlade čebule
- 1 dag sesekljane česna
- sesekljan peteršilj – po okusu
- 8 dag smetanovega hrena
- 10 dag majoneze
- naribano lupino neškropljene limone (po želji)
- 3 dag sesekljanih kaper
- sol, poper

Obloženi kruhki z namazom iz prekajene postrvi in pesta iz bazilike

Prekajenim postrvem odstranimo kožo in kosti. V električnem sekljalniku dobro premešamo sesekljano šalotko (ali mlado čebulo), česen, peteršilj, kapre, naribano limonino lupino, majonezo, smetanov hren in kuhano čičeriko, posolimo, popopravimo in na koncu dodamo še koščke prekajene postrvi. Vse dobro sesekljamo, da dobimo namaz, s katerim premažemo kruhke in postrežemo.

Namaz lahko pripravimo tudi tako, da namesto smetanovega hrena dodamo prekajeno papriko v prahu – po okusu.

Namaz lahko pripravimo tudi z dodatkom pesta iz bazilike.

Za pripravo pesta iz bazilike (za deset oseb) potrebujemo:

- 10 dag listov sveže bazilike
- 5 do 7 strokov česna
- 7 dag pinjol (namesto pinjol lahko vzamemo lističe mandljev)
- 5 dag naribanega parmezana
- 0,6 dl oljčnega olja

V sekljalniku najprej sesekljamo pinjole, nato pa dodamo bazilike liste, parmezan in česen ter vse skupaj dobro sesekljamo. Postopoma dodajamo oljčno olje. Namaz lahko v hladilniku hranimo nekaj dni.

Poleg namaza za kruhke ta pesto lahko uporabimo tudi za preliv testenin ali njokov.

Ob jedi priporočamo belo suho vino (sauvignon, zelen ali malvazijo), lahko tudi suh rosé.

Obloženi kruhki s terino iz rdeče postrvi

Terina iz rdeče postrvi

Za pripravo kruhkov s terino iz rdeče postrvi za deset oseb potrebujemo:

- 50 dag filejev rdeče postrvi
- 1 dl smetane za kuhanje
- 10 dag čebule
- 5 dag česna
- 5 dag slanih filejev inčunov
- 3 dag kaper
- 3 dag sušenega paradižnika
- 3 dag peteršilja
- 25 dag masla
- 0,5 dl vinjaka
- 1 dl sira maskarponeja
- 8 do 10 lističev želatine (uporaba želatine po navodilih izdelovalca, navedenih na embalaži)
- sol, poper

V posodi segrejemo maslo, dodamo nasekljano čebulo in česen ter dušimo. Nato dodamo še kapre, sušen paradižnik in slane fileje inčunov, posolimo in popopravimo ter dodamo narezane koščke filejev postrvi, ki smo jim predhodno odstranili kožo. Nadaljujemo z dušenjem, na koncu dodamo še maskarpone, smetano in vinjak. Dušimo še nekaj minut. Dodamo želatino, ki smo jo predhodno namočili v mrzli vodi. Dobro premešamo, da se stopi. Dodamo še nasekljan peteršilj. Vse skupaj zmešamo v mešalniku in zmes nalijemo v modelčke, ki jih predhodno obložimo s PVC-folijo. Na dno položimo in razporedimo ribje ikre in peteršilj (za okrasitev) in nanje nalijemo ribjo maso. Napolnjene modelčke damo za štiri ure v hladilnik, da se terina strdi.

Koščke terine lahko postrežemo na kruhih, lahko pa tudi s popečenim toastom.

Ob jedi priporočamo belo suho vino (sauvignon, zelen ali malvazijo), lahko tudi suh rosé.

Borut Jerše

		KRAJ V BLIŽINI SARAJEVA (IZ ČRK BESEDE ALEP)		KOVINSKI BAROMETER	100	BARVA KOŽE, POLT	DOGOVORJENA KOLIČINA ZA MERJENJE	NEKDAJ ODLIČEN AVSTRALSKI TENISAČ (ROD)	
		SLIKARSKA TEHNIKA Z MEHKIMI BARVAMI							
		DEL TV NAPELJAVE							
		RUSKI PISATELJ (LEONID, "JAZBECI")							
		EDVARD RAVNIKAR		OZEMLJENA KOVINSKA PRIPRAVA NA STREHI	TELUR	SOVRAŠTVO, ODPOR DO TUJCEV			
		KRIŽANKE OSVEŽUJO ZNANJE.	FILMSKA NAGRADA V ZDA	POMOREC					
NIZOZEMSKA ROCK SKUPINA (IZ: STIN)						UDAREC S SEKIRO	OTOK ČAROVNICE KIRKE V GRŠKI MITOLOGJI		
STRUPEN ALKALOID GRENKEGA OKUSA, KI DELUJE NA CENTRALNO ŽIVČEVJE	ZNANA VERDIJEVA OPERA	ZABAVEN, HUMOREN ČLOVEK	NEMŠKI MEŠČANSKI FILOZOF (GEORG); IZ: STA	NEBESA, PARADIŽ	DROBEN LES ZA KURJAVO, TRSKE	TERITORIALNA OBRAMBA	NASLOV PRIPADNIK ORGANIZACIJE SS		
UMETNIŠKO DELO							JUNAK EPA ENEIDA		
BOLEZENSKO DRHTENJE, TRESENIJE TELES							KRAJŠE IME KRAJA OB SOTOČJU OBEH SOR		
RASTLINJE					A ? ? O U	MESTO POD SEVENI V FRANCIJI	OSVOBODILNA FRONTA AZIJSKI TIP ČLOVEKA	MILJONSKA LUKA JUŽNO OD OSAKE	HIPNOZI PODOBNO STANJE
IME SLIKARJA ŠUBICA			KRIŽANKE SO ANTI-SKLEROTIK.	HRAPAVOST					
MOTNA TEKOČINA IZ LIMFE (IZ ČRK: LIH)			KONIČASTO ČEVLJARSKO ORODJE ELIZABETA (KRAJŠE)				LJUDSKO IME ZA DENTISTA ŽELEZOV OKSID		
ZAČASNA UPORABA. NAJETJE					ORFEJEVA IZVOLJENKA V GRŠKI MITOLOGJI				
NEKDANJI PREBIVALCI APENINSKEGA POLOTOKA					SESTANEK, POSVET			VERSKI REFORMATOR HUS	
PRSTANI, VERIŽICE, OGRVICE ITD.					SESTAVIL JOŽE PETELIN	IME BRITANSKEGA GLASBENIKA STEVENS		ZA POLTON ZVIŠAN TON A	

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je **logična uganka**, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9 × 9, s števili od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi samo enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3 × 3. V mreži so nekatera števila že zapisana. Za rešitev uganke je potreben **logičen** razmislek, pri težjih pa tudi nekoliko **kombinativne** oziroma poskušanja in vračanja.

Tale sudoku je med lažjimi. V koliko minutah ga boste rešili?

9 6 8 2 4 7 1 5

		7			8	9	6	3
	6							
		8		1		4		5
			6					4
2	3	9		4		5	8	6
7			5		9			
6		1		9		8		
							5	
8	5	4	2			6		

Rešitev križanke:

S	I	V	J	V	C	A	L		L	I	K	A	N
N	V	J	V	A	S	E	J		I	T	V	L	I
V	K	I	D	I	R	E	V		M	E	J	V	A
R	V	R	Z	O	Z	O	I		Š	I	L	I	H
T	S	O	V	A	S	K	A		R	A	S	E	I
									F	O	I	E	I
V	A		O	T					R	A	S	T	J
T	R	E	S	A	V	O	S		L	V	A	V	O
S	T	V	A	R	I	L	E		V	A	R	I	L
V	A								D	R	E	S	A
									S	I	L	S	
R	V	R							K	A	R	O	S
									L	E	R		E
V	O	N	O						V	O	N	O	T
V	A	N							L	E	N	V	A
P	A	S	T	E									

Varuh izvira (foto G. Bizjan)